7/402

-3-

541

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

11 AĞU 1999

KAN.KAR.MD:

Sayı: A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/402-1310/3506

Konu:.....

.....

Sayın Ali ARABACI
Bursa Milletvekili

İLGİ: 30.7.1999 tarihli yazılı soru önergeniz.

İlgi yazınızla cevaplandırılması istenen, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün yürürlüğe girdiği 1973 tarihinden itibaren Genel Kurulda usül müzakerelerine konu olan özet bilgiler ilişiktedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Yıldırım AKBULUT
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

1- Lockheed Uçak Şirketi ve Mc Donnel Douglas Şirketi konularına ilişkin olarak adaletin yerine getirilmesinde karşılıklı yardım usulleri hakkındaki Anlaşmanın, Genel Kurulun bilgisine sunulmasının gecikmesi hakkında.

- Mehmet Altınsoy -
C: 23 (D:4,T:4) (Anayasa:65)
S: 475:485 (Kanun: 244)
B: 42
T: 8.2.1977

Başkanlığın ifadesi:

"Süresi içinde bilgiye sunulmamış olması 244 Sayılı Kanunun 2 nci maddesine aykırıdır. Fakat;Anayasanın 65 nci maddesine göre de, bu anlaşma yürürlüktedir ve kanun hükmündedir. Yüce Meclisin bilgisine sunulmadığı taktirde, bu Kanunun (Anlaşmanın) fiilî durumuna herhangibir hâlel gelmiyecektir. Anlaşmanın kendisi oya vazedilmeyip bilgiye sunulacağına göre, bu konudaki usul müzakerelerini oya vazetmem düşünülemez.

Bu sebeple, okutup bilginize sunuyorum."

2- "Danışma Kurulu önerisi" olarak sunulan hususun "Danışma Kurulu önerisi" niteliğinde olup olmadığı hakkında.

- K.Ziya Öztürk -
C: 6 (D:4,T:1) (Anayasa:64)
S: 278:283 (İçtüzük:19)
B: 100
T: 25.6.1974

Başkanlığın ifadesi:

"Danışma Kurulu önerisinde mevcut olan iki muhalefet;okunan listedeki, kanun kuvvetindeki kararnamelerle ilgili Yetki Tasarılarına öncelik verilmiş olması nedenine dayanılır.

Oysa ki Anayasamızın 64/fk 4 gereğince esasen bir önceliğe sahiptir.

Bu nedenle, muhalefet, Danışma Kurulumuzun çalışmasını etkileyen bir muhalefet olmuyor.

Bu bakımdan diğer hususları kapsayan Danışma Kurulu görüşünü oylarınıza sunacağım."

(Not: Oya sunulmuş ve kabul edilmiştir.)

./..

(3-) Muhalefet şerhi bulunan, Danışma Kurulu önerilerinin oylanmasının usulü hakkında.(NOT:Komisyonların üye sayısı ile siyasi parti gruplarının bu komisyonlara verecekleri üye sayısının tanzimi hakkında) (Devam)

- Danışma Kurulu önerilerinde, Kurula katılanların oy birliğinin sağlanmaması halinde, alınmış olan kararın Danışma Kurulu önerisi niteliğinde olup olmadığı Hk.

- Kemal Güven -

C: 14 (D:4,T:3) (İçtüzük:19,20)

S: 320:329

329:336

B: 37

T: 8.1.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Öneri olarak kabul edilmektedir.(Tatbikata da uygundur)

İçtüzüğün 20 nci maddesi gereğince, Danışma Kurulu önerisi mahiyetinde olan 27 üyeliği her komisyon için ayrı ayrı oyunuza sunacağım. Reddedildiği taktirde, konuyu tekrar Danışma Kuruluna götürüp bu konuda yeni bir rakam tespit edip getireceğim."

(4-) Danışma Kurulu önerisi olmadan herhangi bir konunun öncelikle görüşülüp görüşülemiyeceği hakkında.(Önerge,Plan Komisyonu Başkanı İ.Sezgin tarafından verilmiştir.)(T.B.M.M.Kitaplığı Kanunu.....)

- Ahmet Çakmak -

C: 14 (D:4,T:3) (İçtüzük:50,53)

S: 615:624

B: 43

T: 22.1.1976

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Bir kanun teklifi veya tasarısının 48 saat geçmeden gündeme alınması ve ayrıca öncelik verilerek ilk sıraya alınması hususunda Hükümet veya Esas Komisyon gerekçeli olmak şartıyle önerge verir. Genel Kurul da tasvip ederse o iş ele alınır.(Md:53)

50 nci maddenin 53 ncü maddeye aykırı bir tarafı yoktur.

50 nci madde gündemle ilgili genel prensipleri getirmektedir. 53 ncü madde ise, bir istisna hâli, acele hâli, gerekçe göstermek suretiyle, kabul edilebilir hâli ifade etmektedir.

Bu bakımdan öncelik önergesini okutup oylarınıza sunacağım."

(..... Oylanmış ve kabul edilmiştir.)

564

(5-) İçtüzüğün 89 ncu maddesinin uygulanması hakkında.

- İ.Etem Kılıçoğlu -
C: 13 (D:4,T:2)
S: 347:349
B: 95
T: 27.6.1975

Başkanlığın ifadesi:

"89 ncu maddenin 2 nci fıkrası metninde, lâfzen, "verilir" diye bir amir hüküm, bir ifade kullanılmış gibi görünmekte ise de, şimdiye kadar olan tatbikat yapmış olduğumuz işleme uygun cereyan etmiştir."

(Komisyonun geriye iade istemi oylanarak kabul edilmiş ve komisyona geri verilmiştir.)

(6-) Karma Komisyon raporunun Komisyona iade edilip edilemiyeceği hakkında.
(NOT:T.C.K.nun 401 nci maddesinin tadili hakkında)

- Mehmet Altınsoy -
C: 21 (D:4,T:4) (Anayasa:92)
S: 189:192 (İçtüzük:88)
B: 8
T: 16.11.1976

Genel Kurul kararı:

Yapılan usul görüşmeleri sonunda, Kanunun, Karma Komisyona iadesine dair önerge oylanmış, kabul edilerek metin Komisyona havale edilmiştir.

(7-) Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki kanun teklifi üzerindeki görüşmelerin İçtüzüğün 64 ncü maddesine göre,ertelenmesine dair.

- Memduh Ekşi -
C: 20 (D:4,T:3) (İçtüzük:38,64,
S: 647:651 50,53/1,53/2)
664:667
B: 133
T: 15.9.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Konuyu usul meselesi hâline getirmemin nedeni; 38 nci maddeye göre verilmiş olan önergelerin geriye alınabileceği ve işin doğrudan doğruya Komisyona gidebilir hâle geleceği umudunu taşımış olmamdandır.

Üyelerin böyle bir arzuları olmadığına göre; oylama işlemine geçiyorum.

64 ncü maddeye göre oylama yapmıyorum.

İçtüzük 38'e göre yapılan talebin hakkında açık oy istemi vardır. Açık oylama şeklinde talep yoktur. Ben, ad okunmak suretiyle yapılmasını teklif ediyorum. (..... kabul edilmiştir.)

Oylama sonunda gündeme alınması kabul edilen kanun teklifi

./..

İçtüzük 53/1'e göre basılıp üyelere dağıtılacaktır.

Basılıp dağıtılmadan itibaren 48 saat geçmeden görüşülmesine dair önerge vardır.(=İçtüzük 53/2'ye göre) Önergeyi oylarınıza sunuyorum.(..... kabul edilmiştir.)

50 nci maddenin son fıkrasında, "..... Başkan tarafından görüşüleceği önceden belirtilmeyen hiçbir husus Genel Kurulda konuşulamaz."

Geçen celsede oturum ertelenirken "Görüşmelere devam etmek üzere" beyanı vardır. (Bu kanun teklifine devam etmek konusunda bir beyan yoktur). Bu nedenle, ... günü mezkûr kanun teklifini görüşmek üzere birleşimi kapatıyorum.

(8-) Danışma Kurulu önerisi olmadan Meclis çalışma gün ve saatlerinin düzenlenip düzenlenemiyeceği hakkında.
(NOT:Devlet Güvenlik Mahkemeleri)

- Memduh Ekşi -
C: 20 (D:4,T:3) (İçtüzük:55)
S: 798:806
B: 138
T: 30.9.1976

Başkanlığın ifadesi:

"İçtüzük 55'e göre elimizde bir Danışma Kurulu önerisi olmadığına göre gündemin yeniden tesbitine matuf önergeyi oyunuza sunma olanağım yoktur.Ayrıca:

Bir veya iki sayın grupun Danışma Kurulu toplantısına katılmaması hâlinde öneri getirilemez kanısındayım. Tüm grupların katıldığı, imzalarının bulunduğu öneri getirilmiştir. Katılmayan grup olunca toplantı hep ertelenmiştir."

(9-) C.Senatosu Diyarbakır Üyesi Sabahattin Savcı ve 36 arkadaşının, tarım kesiminin yeniden düzenlenmesi ve Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kuruluş ve görevlerinin tanzimine mütedair yetki kanunu teklifinin gündemin birinci sırasında görüşülüp görüşülemiyeceği hakkında.

- Mehmet Altınsoy -
C: 21 (D:4,T:4) (Anayasa:64)
S: 168:171
B: 8
T: 16.11.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Bu Yetki Kanununu gündemin 1 nci maddesine koymak,Anayasanın sarih hükmüdür. Emsâl teşkil etmeme kaydını koyma imkânından da maalesef mahrumum. Gündemin 1 nci maddesi olarak müzakeresinin yapılması zorunludur."

(Netice: Tümü üzerindeki müzakerelerin bitiminde verilen ve teklifin havale edildiği komisyonlardan ilki olan Anayasa Komisyonuna iadesine dair olan önerge oylanıp kabul edilmiştir.)

./..

10- Danışma Kurulunca tespit edilen gündem sırasından sayın üyelerin bilgisi olmaması nedeniyle birleşimin ertelenmesi gerektiğine dair.

- Ahmet Çakmak -
C: 26 (D:4,T:4) (İçtüzük:50)
S: 46:47
B: 61
T: 15.3.1977

Başkanın ifadesi:

"Bu kanun tasarı ve teklifleri gündemimizde mündemiçtir.

İçtüzüğün 50 nci maddesi son fıkrası hükmüne göre; Danışma Kurulunun görüşü alınıp, Genel Kurulda kararlaştırılmış ise görüşülebilir."

11- Aynı konuda ikinci defa olağanüstü toplantı yapılıp yapılamıyacağı hakkında. (NOT:Devlet Güvenlik Mahkemeleri.....)

- Memduh Ekşi -
C: 20 (D:4,T:3) (Anayasa:83)
S: 785:793 (İçtüzük: 7)
B: 138
T: 30.9.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Anayasamızda olsun, İçtüzüğümüzde olsun, ara verme sırasında, tatil sırasında olağanüstü yapılan toplantıların aynı konuda bir defa yapıldıktan sonra 2 nci kez yapılamıyacağına dair bir hüküm yoktur. Bu sebeple, yapılan çağrı, Anayasamıza ve İçtüzüğümüze uygundur."

12- Olağanüstü toplanan Mecliste çoğunluğun kalmaması halinde evvelce alınan tatil kararı gereğince toplantının sona erip ermiyaceği hakkında. (NOT:Devlet Güvenlik Mahkemeleri.....)

- Memduh Ekşi -
C: 20 (D:4,T:3) (Anayasa:83)
S: 793:798 (İçtüzük: 7)
B: 138
T: 30.9.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Olağanüstü toplantı; toplantı için yeterli çoğunluk bulunduğu sürece, tatil kararını keser, tatil kararını kaldırmaz. Toplantı devam ettiği sürece, yapılan her açık oylama, yoklama mahiyetindedir ve bu oylamalarda da çoğunluk olmadığı taktirde, tatil kararının yürürlüğe gireceği kanaatini taşıyorum."

./..

13- Yapılan olağanüstü çağrının, Anayasa ve İçtüzüğe aykırı biçimde yapıldığı gerekçesiyle Başkanlıkça çağrının işleme konulup konulamıyacağı hakkında.(NOT: Devlet Güvenlik Mahkemeleri.....)

- Memduh Ekşi -
C: 20 (D:4,T:3) (Anayasa:83)
S: 540:551 (İçtüzük: 7)
B: 132
T: 14.9.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Başkanlığın çağrı önergesini kabul etmemek gibi bir yetkisi yoktur.

Çağrı meydana geldikten sonra, eğer Genel Kurulda toplantı nisabı varsa, çağrı konusu olan konuyu görüştürmek zorundadır.

Konunun saptanması önergede yapılmıştır. Ancak hangi metnin görüşüleceği hususu önergede tespit edilmemiştir.Bu husus, Genel Kurulda yapılacak işlemler sonucunda ortaya çıkacaktır."

14- Anayasa değişikliği teklifinin birinci görüşmesinin sonunda tümünün oylanmasının gerekmediğine dair Başkanlığın açıklaması.

- K.Ziya Öztürk -
C: 2 (D:4,T:1) (İçtüzük:87,91)
S: 318:322,351
B: 58
T: 27.3.1974

Başkanlığın ifadesi:

"Anayasamız, Anayasa değişikliklerinde iki defa kabulü değil, iki defa müzakere usulünü getirmiştir.

Tümü üzerindeki oylamalar kabulü tamamlayan son ve kesin oylamalardır.

Oysa biz,henüz ikinci müzakeremizi yapmamış bulunmaktayız."

15- Cumhuriyet Senatosunca değiştirilerek kabul edilen ve Millet Meclisi komisyonunda muhteva bakımından benimsendiği halde madde numarası değişikliği olan maddelerin oylanması münasebetiyle. (NOT: 1803 Sayılı Af Kanunu müzakereleri)

- Rasim Hancıoğlu -
C: 3 (D:4,T:1) (İçtüzük:86)
S: 425:430
B: 71
T: 7.5.1974

Başkanlığın ifadesi:

"Senato metni komisyonca benimsenmiş fakat madde numarasında yapılan değişiklik benimsenmemiştir.

Senatodan gelen metni, komisyon tarafından benimsenmiş olduğu şekliyle oylarınıza sunacağım."

(Oylama sonucunda -kabul edilmediği için- Karma Komisyona gönderileceği ifade olunmuştur.)

16- Kanun tasarı ve tekliflerinin tümü üzerindeki görüşmelerden sonra maddelere geçilmesinin oylanması hakkında.(NOT:Geçici Bütçe Kanun Tasarısı görüşmeleri münasebetiyle.)

- Memduh Ekşi -
C: 1 ((D:4,T:1) (İçtüzük:82)
S: 709:712
B: 45
T: 26.2.1974

Genel Kurul kararı:

Kanunun tümü üzerinde görüşme yapıldıktan sonra;tümü işaret oyuyla oylamaya tabi tutulacak, maddelere geçilmesi hususunda da aynı şekilde oylama yapılacaktır.

17- Karma Komisyondan gelen metinlerin oylanması ve kabulü Hk. (NOT:1803 Sayılı Af Kanununun müzakereleri.)

- K.Ziya Öztürk -
C: 3 (D:4,T:1) (Anayasa:92)
S: 517:544,547:559
B: 74
T: 14.5.1974

Başkanlığın ifadesi:

-"Oylama sırasının; a)Karma Komisyon metni, b)Cumhuriyet Senatosu metni, c)Millet Meclisinin ilk metni olduğu hususu oylarınızla da kabul edilmiş bulunmaktadır.

Her maddeyi (teker teker) ve bu sıra dahilinde oylarınıza sunacağım.

Üç oylama safhasında da netice alınamazsa, oylama turlarına devam olunamaz.

Millet Meclisinin ilk metninin oylamasında 226 sayısı bulunmaz ise bu teklif düşmüş sayılacaktır. "Sadece o madde düşer„ fikrine imkân göremiyorum.Zira; her iki Meclisin müşterek iradesi olan affın kapsamına girmemesi istenen istisna maddesindeki suç ve suçlular, o taktirde daha geniş kapsamlı 1 nci maddenin kapsamında aftan yararlanmış kişiler olacaklardır.

Cumhuriyet Senatosunun salt çoğunlukla kabul ettiği bir metni biz burada adi çoğunlukla redde yetkili değiliz.

Anayasanın bize kendi metnimizi kabul için yüklediği vasıflı çoğunluğu bulma şartının mufhumu muhalifinde Cumhuriyet Senatosunun salt çoğunluğuyla aldığı kararı ancak salt çoğunlukla reddedebiliriz manâsı da saklıdır.

Karma Komisyon metni kabul edilince, diğer oylamalara mahal ve gerek kalmamıştır.

Karma Komisyon metni ile Millet Meclisi metni numara ve muhteva bakımından tıpa-tıp aynı iseler sıraya riayetle Karma Komisyon metni oylanacak, kabul edilirse, Millet Meclisi metni de kabul edilmiş anlamı çıkacak, bu nedenle ikinci bir oylamaya mahal kalmıyacaktır.

Millet Meclisi Başkanlığına vekâlet; M.Meclisi Başkanlığı sıfatını iktisap etmek değildir. M.Meclisinin bir takım idarî işlerinin yürütülmesi bakımından yetkinin bir kısmının devri demektir. (Vekâlet eden kimsenin oy kullanabilmesi için bu vekillik görevinden istifa etmesini gerektirmez.)

./..

(18) Değiştirge önergelerinin oylanmasının usulü hakkında. (5434 nolu Emekli Sandığı Kanununda değişiklik.)

- İ.Etem Kılıçoğlu -
C: 19 (D:4,T:3) (İçtüzük:88,115, 116,119.)
S: 541:546
B: 102
T: 18.5.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Değiştirge önergeleri işarî oylama ile oylanır.Bunlar hakkında açık oylamaya 15 milletvekilinin imzasıyle başvurulamaz.

Bu konuda 88 nci maddeye dayanarak yaptığımız işlemin 115, 116 ve 119 ncu maddeler muvacehesinde doğru olduğu kanaatine varmış oluyorum."

(19) Meclis Araştırması önergelerinin öngörüşmeleri münasebetiyle,Hükümet üyelerinin Genel Kurulda hazır bulunup bulunmamaları hakkında.(NOT:Resmi israfın önlenmesi hakkındaki 10/1 esas nolu önerge.)

- Memduh Ekşi -
C: 1 (D:4,T:1) (Anayasa:88)
S: 177:181 (İçtüzük:63,79)
B: 30
T: 16.1.1974

Genel Kurul kararı:

(NOT: Geçen birleşim Hükümet aranmış, Hükümet olmadığı için görüşme bu birleşime ertelenmişti.Bu birleşimde de Hükümet yine yok.)

Meclis Araştırması önergelerinin, müstafi Hükümetler zamanında da görüşüleceği hususu oylanarak kabul edilmiştir.

(20) Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergelerin görüşülmesinde İçtüzüğün 100 ncü maddesinin tatbikatı hakkında.(NOT:Basın İlân Kurumunun kanunsuz durumunu saptamak amacıyle.....10/10)

- Rasim Hancıoğlu -
C: 18 (D:4,T:3) (İçtüzük:100)
S: 626:628
B: 89
T: 14.4.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Grupların konuşma sırası bittikten sonra tekrar grup adına söz isteyene söz verilmiş olması üzerinde durulmuştur.

Sıralar geçtikten sonra yeniden sıraya dönmüş olmamızın yanlış olduğunu kabul ediyor ve bunun tekerrür etmemesi için de zabıtlara geçmesini istiyoruz."

21- Gensoru önergelerinin, Genel Kurulda okunuşundan sonraki üç birleşim içinde görüşülmesi Hk. (KONU:Türkiye'nin genel bir bunalım ortamına sürüklendiği iddiasıyle Başbakan hakkında gensoru açılmasına dair önergesi.11/6)

- Kemal Güven -
C: 26 (D:4,T:4) (Anayasa:89)
S: 301:304
B: 74
T: 1.4.1977

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Anayasamızın 89 ncu maddesindeki -verilişinden sonraki üç birleşim içinde görüşülür-'ü, Başkan olarak ben, okunduğu günden sonraki üç birleşim olarak kabul ediyorum."

"Tutumumun doğru olup olmadığını (işaret) oyuna sunuyorum."

.....

"Tutumumun doğru olduğu kabul edilmiştir."

22- Kadrosuz köy camilerine 5000 adet İmam-Hatip kadrosu tahsisi ve buna ait ödeneğin Maliye Bakanlığı Bütçesinden,Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesine aktarılması hakkındaki önergenin gider artırıcı olup olmadığına dair. (NOT:Diyanet İşleri Bşk.Bütçesi)

- Rasim Hancıoğlu -
C: 15 (D:4,T:3) (Anayasa:94)
S: 642:646
B: 61
T: 20.2.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Maliye Bakanlığı Bütçesi görüşülmeden, Maliye Bakanlığı Bütçesinden bir faslın alınıp buraya nakledilmesi görülmüş bir tatbikat değildir.Bütçe Komisyonu da aynı kanaattedir.Onun için bunu müzakere mevzuu yapmıyacağız.

Bizim bu hareket tarzımız hakkında usul müzakeresi açıyorum.

.....

Bu önergeyi Maliye Bakanlığı Bütçesinde görüşmek üzere oylarınıza arzediyorum. .....Kabul edilmiştir."

23- 657 Sayılı Devlet Memurları K.nun 154 ncü maddesi uyarınca sınıflara ait gösterge tablosunda yer alan gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde kademeli katsayı uygulanmasına dair önergenin işleme konulup konulamıyacağı Hk. (NOT:1977 Malî Yılı Bütçe müzakereleri)

- Memduh Ekşi -
C: 25 (D:4,T:4) (Anayasa:126)
S: 512:516 (657 S.K.Md.154)
B: 56
T: 26.2.1977

Başkanlığın ifadesi:

"657 S.K.nun 154.maddesi,aynen:-Sınıflara ait gösterge tablosunda yer alan gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesi için tek katsayı uygulanır- diyor. Verilen önergeler ise ,kademe-

./..

li katsayı getirmektedir.

Hem Anayasanın 126 ncı maddesi yönünden hemde 657 Sayılı Kanunun 154 ncü maddesine aykırı olduğu için bu önergeleri işleme koymuyorum."

(24) 1977 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 35 nci maddesinin sonuna "5434 Sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (c) fıkrası uygulanmaz." fıkrasının eklenmesine dair önergenin işleme konulup konulamıyacağı Hk.

- Memduh Ekşi -
C: 25 (D:4,T:4) (Anayasa:126)
S: 517:522
B: 56
T: 26.2.1977

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Bütçe Kanunu ile bir başka kanun tadil edilmek isteniyor. (Bu istek,Anayasanın 126 ncı maddesine aykırıdır.) Önergenin oya konmaması lâzımdır.

Bu tutumumun doğru veya yanlış olup olmadığı hususunda onayınızı alacağım."

Oylama sonucunda; Başkanın tutumu kabul edilmemiş, önerge oya sunulmuş ve kabul edilmiştir.

(25) Genel ve Katma Bütçeye giren bazı dairelerin bütçelerindeki mevcut ödeneklerden %2 kesilerek Maliye Bakanlığı Bütçesine eklenmesine dair önergenin,Anayasanın 94 ncü maddesine göre gider artırıcı mahiyette olup olmadığı ve önergenin işleme konulup konulamıyacağı hakkında. (NOT: 1977 Malî Yılı Bütçesi)

- Memduh Ekşi -
C: 25 (D:4,T:4) (Anayasa:94)
S: 462:468
B: 56
T: 26.2.1977

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Başkanlığımıza gelen önergelerin tamamında Sayın Maliye Bakanına kaynak gösterilerek sarf yetkisi verilmiş bulunmaktadır. 1974 yılındaki uygulamadan bahseden arkadaşlarıma şunu söylemek istiyorum:

O önergelerde katsayının 7'den 8'e çıkarılması yalın ifadelerle isteniyor ve kaynak gösterilmiyordu. Bu ikisi arasında fark var.

Oylarınıza müracaat edeceğim. (-Önergenin 94 ncü maddesi muvacehesinde işleme konulması kabul edilmiştir-)

Önerge işleme konmuştur."

./..

(26) Kamu görevlilerine 1000 liradan aşağı yan ödeme verilmemesine dair önergenin gider artırıcı mahiyette olup olmadığı ve önergenin işleme konulup konulamıyacağı Hk.(NOT:1977 Yılı Bütçesi)

- Memduh Ekşi - C: 25 (Anayasa:94) S: 530:533 B: 56 T: 26.2.1977

-Ahmet Çakmak- C:25 (D:4,T:4) S: 665:666 B: 57 T: 27.2.1977

Başkanlığın ifadesi:(A.Çakmak)

"Bu önergeyi ben de gider artırıcı mahiyette görmekteyim. Çünkü; Anayasanın 94 ncü maddesi gereğince; gerekçesi,müzakeratı ve bu müzakerata iştirak eden Komisyon sözcüsünün açık ve kesin beyanları karşısında, Genel Kurulda görüşme sırasında sayın üyeler belli bir geliri azaltamama, gideri artıramama gibi bir zaruretle karşı karşıyadırlar.Ayrıca, bu güne kadarki tatbikatımız, bir bölümden muayyen kısmının kesilmesi, diğer bölüme aktarılması veya bu şekildeki gider artırıcı mahiyetteki taleplerin kabul edilip edilmemesi hususunu, teknik ve ihtisas komisyonu olan Bütçe Plan Komisyonundan sormak ve neticesine göre -ihtisas komisyonu olması itibariyle, beyanına göre- hareket etmek durumunda olmuştur.

Bu sebeple, önergeyi işleme koymuyorum."

(27) Görüşülen kanun teklifi üzerinde verilen bazı değişiklik önergelerinin,ayrı bir kanun teklifi niteliği taşıdığı iddiasıyle işleme konulup konulamıyacağı Hk.(NOT:1 S.K.nun 1905 S.Kanunla değişik 1.maddesinin değiştirilmesi.....hakkındaki kanun teklifi)

- Mehmet Altınsoy - (İçtüzük 74:88) C: 23 (D:4,T:4) S: a-617:623 , b-631:635 B: 44 T: 10.2.1977

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

a- "Önergeleri müstakil bir kanun mevzuu telâkki ettiğim ve konuşulmakta olan kanunun sistematiğini bozacak mahiyette gördüğüm için oylamak istemiyorum." (Usul müzakeresi sonunda oylama yapılmış,neticede;önergelerin işleme konması kabul edilmiştir.)

b- (Başkanlıkça aynı mahiyette görülmekle beraber oylanan başka bir önerge de kabul edilmiyerek işleme konamamıştır.)

(28) Değişiklik önergelerinin ayrı kanun teklifi niteliğinde olup olmadığı Hk. (NOT:506 Sayılı Kanunda değişiklik tasarısı.)

- Ahmet Çakmak - (İçtüzük 74:88) C: 26 (D:4,T:4) S: 109:110 B: 63 T: 17.3.1977

Başkanlığın ifadesi:

"Herbirisi ayrı bir kanun teklifi mahiyetinde ve görüşmekte olduğumuz kanun tasarısından gayrı kanunları da kapsamaktadır.

Bu sebeple, İçtüzüğümüze göre, önergelerin tümünü işleme koymam mümkün değildir."

./..

29- İçtüzüğün 88 nci maddesinin 2 nci fıkrasının uygulanmasıyla ilgili görüşmeler.

- Memduh Ekşi -
C: 6 (D:4,T:1) (İçtüzük:88/2)
S: 458:460
B: 106
T: 4.7.1974

Başkanlığın ifadesi:

(NOT:Hadisede; "en çok 5 gün geçmiş olması" esasını aşan bir süre geçmiştir.)

"5 gün geçmiş olduğu için uygulama aynen devam edecektir.Tek imza ile değişiklik önergesi verilmesi şu durumda mümkün değildir. Çünkü görüşmeler başlamıştır."

30- Bir kanun tasarı veya teklifinin görüşülmesi sırasında, başka bir kanunda değişiklik yapan değiştirge önergelerinin işleme konulup konulamıyacağı Hk. (NOT:1977 Haziranında yapılacak olan yerel seçimlerin 11.12. 1977 tarihinde yapılması Hk.teklif.)

- Mehmet Altınsoy -
C: 22 (D:4,T:4) (İçtüzük:74:88)
S: 623:625
B: 30
T: 11.1.1977

Başkanlığın ifadesi:

"Verilen önergeler bu kanunla =(şu tadilatla) ilgisi olmayan başka bir kanun üzerinde bir tadilat getireceği için, buraya bir ek madde olarak koymamız mümkün değildir. Şayet; tadilini getirdiğiniz kanunu ilgilendiren hususlarda bir ek madde olsaydı bunu yapabilirdik. Bir başka kanuna atıf yapmak suretiyle yapılırsa, bu yeni bir kanun teklifi olur.

Bu sebeplerle; bu önergeyi oylama imkânı göremiyorum ve muameleye koymuyorum."

31- Şarta bağlı önergelerin işleme konulup konulamıyacağı hakkında. (NOT: Kamu kuruluşlarına yurt dışından yapılacak alımlarda aracılık yapanları ve yolsuzlukları saptamak amacıyle.....10/79)

- Memduh Ekşi -
C: 22 (D:4,T:4)
S: 401:408
B: 25
T: 29.12.1976

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Şarta bağlı olarak verilmiş olan önergelerin işleme konulmaması lâzım geldiği kanaatindeyim."

Başkan, bu kanaatini oya sunmuş ve kabul edilmiştir.
(Önerge de işleme konmamıştır.)

./..

554

(32) Komisyonun talebi halinde, üzerinde işlem yapılmayan önergelerin komisyona verilip verilmeyeceği Hk. (NOT:442 Sayılı Köy Kanununun 10 ncu maddesine fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı.)

- Ahmet Çakmak -
C: 23 (D:4,T:4) (İçtüzük:88,89)
S: 448:456
B: 41
T: 3.2.1977

Başkanlığın ifadesi:

"88/5'e göre önergeler üzerindeki işlemleri tamamladıktan sonra, katılmadığınız ve fakat Genel Kurulca kabul edilen önergeleri, Genel Kurulun oyuna sunmak suretiyle madde ile birlikte komisyona vermem mümkündür."

(33) Gizli oturum yapılmasına dair önergelerin oylanmadan gizli oturuma geçilmesi hakkında.

- Kemal Güven -
C: 26 (D:4,T:4) (İçtüzük:71)
S: 309:313
B: 74
T: 1.4.1977

Başkanlığın ifadesi:

"Önergede, herhangi bir gerekçe zorunluğu yoktur. Önerge üzerine Başkana düşen görev, salonu boşaltmak, önerge sahibini veya önerge sahiplerinden birini davet edip,gerekçesini sormak, ondan sonra işaret oyuyla konuyu halletmektir."

(NOT:Önerge üzerine, herhangi bir oylama yapılmaksızın salon boşalttırılmıştır.)

(34) İçtüzüğün 53 ncü maddesine göre bir konunun öncelikle görüşülüp görüşülemiyeceği hakkında. (NOT:Millet Meclisi İçtüzüğünün 93 ncü maddesinin değiştirilmesine dair raporun görüşülmesi.)

- Memduh Ekşi -
C: 26 (D:4,T:4) (İçtüzük:53)
S: 341:347
B: 75
T: 4.4.1977

(İçtüzüğün 53 ncü maddesine göre muamele yapılmasını öngören Anayasa Komisyonu Başkanının tezkeresi; Başkanlıkça okutulmuş,Yüce Heyetin oyuna sunulmuş, işaret oyuyla yapılan oylama sonunda önerge kabul edilmiş ve raporun görüşülmesine geçilmiştir.)

./..

555

(35) Komisyonlarda süresi içinde görüşülmeyen kanun tasarı ve tekliflerinin İçtüzüğün 38 nci maddesi gereğince gündeme alınması hakkındaki taleplerin görüşülmesi usulüne dair.

- K.Ziya Öztürk -
C: 2 (D:4,T:1) (İçtüzük:38,64)
S: 173:174
B: 50
T: 7.3.1974

Genel Kurul kararı:

Konu, Genel Kurulun oyuna sunulmuş, ve:

Bu tarz önergeler için, bundan böyle 64 ncü maddenin kapsamı içinde mütalâa edilerek usul tartışmasına konu yapılacağına karar verilmiştir.

=(Önerge sahibi ile Komisyonun dışında iki lehte iki aleyhte üyenin de konuşması imkânı mevcuttur.)

(36) İçtüzüğün 38 nci maddesine göre doğrudan doğruya gündeme alınmış bir kanun tasarısı veya teklifinin görüşülmesi sırasında bir komisyona iade edilip edilemiyeceği Hk. (NOT:En az geçim indiriminin yükseltilmesi hakkında teklif.)

- Rasim Hancıoğlu -
C: 20 (D:4,T:3) (İçtüzük:38,88)
S: 132:137
B: 108
T: 8.6.1976

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"38 nci maddeye göre gündeme alınmış,görüşmeleri yapılmış, maddelere geçilmesi oylanacağı sırada, Hükümet tarafından sevkedilmiş olan tasarı ile birlikte görüşülmesini temin için,teklifin Plan Komisyonuna havalesini isteyen önerge gelmiştir.Bu Hükümet önergesini oylarınıza sunacağım.Müzakereye devamına karar verdiğiniz taktirde esasen müzakereler devam edecektir. Aksi taktirde müzakereler Komisyonda edilecek demektir."

(Önerge oylanmış, kabul edilmemiştir.
Maddelere geçilmesi oylanmış,kabul edilmiş ve maddelere geçilmiştir.)

(37) İçtüzüğün 38 nci maddesine göre gündeme alınmış bir kanun tasarısı veya teklifi maddelerinin,önergelerle birlikte İçtüzüğün 89 ncu maddesi gereğince komisyona havale edilip edilemiyeceği Hk. (NOT:En az geçim indiriminin yükseltilmesi Hk.teklif.)

- Rasim Hancıoğlu -
C: 20 (D:4,T:3) (İçtüzük:38,89)
S: 140:147
B: 108
T: 8.6.1976

Başkanlığın ifadesi:

(Maddelere geçilmiş ve Hükümet bir önerge vererek 1 nci maddenin verilen önergelerle birlikte ve İçtüzük 89 uyarınca esas komisyon olan Plan Komisyonuna havalesini istemiştir.)

./..

BAŞKAN; Önce, "bir defaya mahsus olmak üzere İçtüzük 89 a göre verilen önergelerle beraber Komisyona verilmiştir."ifadesini

Açılan müzakereler sonunda da, BAŞKAN; "89'un 38'e göre alınmış önergelerde işleyemiyeceği hakkındaki görüş galip gelmiştir. Binaenaleyh Meclisin kanaati de bu merkezdedir." ifadesini kullanmıştır.

(38) İçtüzüğün 38 nci maddesine göre gündeme alınan konularda, önergeler üzerinde, İçtüzüğün 88 nci maddesine göre konuşma yapılıp yapılamıyacağı hakkında. (NOT:Devlet Güvenlik Mahkemeleri.....)

- Rasim Hancıoğlu -
C: 20 (D:4,T:3) (İçtüzük:38,88)
S: 825:829 , 836:838
B: 139
T: 5.10.1976

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"İçtüzüğün 88 nci maddesine göre; 38'e göre inmiş olan konularda Komisyon bulunmadığına ve İçtüzüğümüzde, sarih olarak komisyonun katılmadığı zaman söz hakkının doğduğu da ifade olunduğuna göre, önerge sahiplerine herhangi bir söz verilemez."

(Başkanın bu görüşü oylanmış ve kabul edilmiştir.)

(39) İçtüzüğün 38 nci maddesine göre verilmiş önergelerden birinin kabul edilmesi halinde diğerinin işleme konulup konulamıyacağı hakkında. (NOT: Devlet Güvenlik Mahkemeleri teklifi.)

- Memduh Ekşi -
C: 20 (D:4,T:3) (İçtüzük:38)
S: 551:557
B: 132
T: 14.9.1976

Başkanlığın ifadesi:

"A.P. ve M.S.P.'nin, aynı konuda İçtüzük 38'e göre verilmiş ayrı ayrı önergeleri mevcuttur.

38 nci maddeye göre verilmiş önergelerden birinin kabul edilmiş olması halinde diğerini oylamayacağım.

Önergeleri oylarken de, geliş sırasını esas alacağım."

(40) İçtüzüğün 38 nci maddesi uyarınca doğrudan doğruya gündeme alınan tasarı ve tekliflerin,Komisyonun Genel Kurulda hazır bulunmadığı halde görüşülüp görüşülemiyeceği hakkında.

- Memduh Ekşi -
C: 19 (D:4,T:3) (İçtüzük:38)
S: 155:161
B: 95
T: 29.4.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Sayın Komisyonun sadece şu sıralarda oturmuş olması,Komis-

./..

yonun Genel Kurulda temsili için bir sebep değildir.

Esas Komisyonun herhangi bir metin getirmemiş olduğu bir konuda, o Komisyonun aranmaması tabiîdir.

Komisyon, eğer mevcut teklifi yeniden görüşme arzusunda ise, teklifi veya tasarıyı kendilerine iade ettirme isteminde bulunabilirler." (İçtüzük:89)

(41) Birden fazla komisyona havale edilmiş bulunan bir tasarı veya teklifin, bir komisyonda görüşülüp diğer komisyonlarda süresi içinde görüşülememesi dolayısıyla doğrudan doğruya gündeme alınması halinde, tasarı veya teklifin görüşüldüğü komisyonun Genel Kurulda temsil edilip edilemiyeceği hakkında. (NOT:Köy hizmetlerinden alınan katılma paylarının kaldırılması hakkında teklif.)

- Orhan Akkoyunlu -
C: 22 (D:4,T:4) (İçtüzük:23, 38,64.)
S: 179:183
B: 20
T: 16.12.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Esas komisyon Plan Komisyonudur. Esas komisyon olmamakla beraber, mademki komisyonlardan biri olan İçişleri Komisyonu imâli fikr etmiştir, bu mesele üzerinde ortaya koyduğu bir fikir vardır; öyleyse, bu komisyonun Komisyon olarak kabulünde bence zaruret vardır.

Kaldı ki, teamülde böyledir. Bu konuda şüpheye düşmediğim için 64 ncü maddenin bana vermiş olduğu yetkiyi kullanarak oya sur muyorum."

(42) Anayasa Mahkemesinde açık bulunan 2 asıl üyelik için yapılacak seçim münasebetiyle usul hakkında görüşmeler.

- Rasim Hancıoğlu -
C: 6 (D:4,T:1) (Anayasa:145)
S: 153:157 (1697 S.Kanun.
B: 96
T: 13.6.1974

Başkanlığın ifadesi:

"Adayların Komisyonda seçilebilmeleri için, üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyunu almış olması şart değildir.

Adayların, Komisyon mevcudunun ekseriyetinin oyunu almış bulanmaları şart ve kâfidir.

Bu nedenle, seçimin yapılmasına mâni bir hâl yoktur."

./..

(43) Millet Meclisi Başkanı seçimi hakkında.

Geçici Bşk. -Rasim Hancıoğlu-
C: 14 (D:4,T:3) (İçtüzük:64, S: 127:135,239 73)
B: 8
T: 18.11.1975

a- Aday olmadığından dolayı Meclisin kapanıp başka bir güne talik edilip edilemiyeceği mevzuunda usul görüşmesi açılmış ise de Başkan seçiminin önemi üzerinde durulmuş, bilâhare; İçtüzük 73'e göre görüşme açılması istenmiş,Başkanlıkça bu istek kabul edilmiş bu esnada Şener Battal adaylığını koyduğuna dair önerge vermiş ve seçime devam olunmuştur.

b- Bağımsızlardan aday gösterilemiyeceği hususunda İçtüzük 73'e göre müzakere açılmış, (C:14,Bi:10, 20.11.1975, sahife:143) Netice olarak, Başkan:"Hiçbir üyenin adaylığına mâni olacak bir durum mevcut değildir. Turlara devam ediyoruz." ifadesindesinde bulunmuştur.

(44) İçtüzüğün 62 nci maddesindeki grupların öncelik hakkının "Son söz milletvekilinindir." hükmünde de geçerli olup olmıyacağına dair. (Ecevit Hükümeti programı görüşmeleri)

- Ahmet Çakmak -
C: 1 (D:4,T:1) (İçtüzük:62, S: 536:541 73)
B: 37
T: 5.2.1974

Başkanlığın ifadesi:

"Grupların son sözde öncelik hakkı olmadığı hususunda beliren kanaati tespit etmiş bulunmaktayım. Bu bakımdan oylama yapmayı gerekli bulmuyorum."

(45) Millet Meclisi Bütçesinin görüşülmesi sırasında Başkanlık adına bir İdareci üyenin konuşmasından sonra,aynı konuda Millet Meclisi Başkanının konuşmasının mümkün olup olmadığı hakkında.

- Orhan Akkoyunlu -
C: 24 (D:4,T:4) (İçtüzük:61)
S: 178:186
B: 47
T: 17.2.1977

Başkanlığın ifadesi:

"Ancak Divanı temsilen görevli olan kimseye, o müddet içerisinde sual tevcih edilebilir, cevaplar verilebilir.

Divanı temsilen görevli olan üyeden sorulmuş olan soruyu o temsilcinin cevaplandırmadan mahrum olduğu an, zatıalinizi kürsüye davet eder ve cevaplarını verdiririm.

Sualin sorulma zamanını geçirdikten sonra, sual sorma yetkisi ortadan kalkmış olduğu için, size de cevap verme imkânını veremiyeceğim."

./..

(46) Bir Bakanın, açıklamada bulunmak üzere gündem dışı söz istemesi halinde, konunun olağanüstü acele hale ilişkin olması hakkında Başkanın takdir hakkı olup olmadığına dair.

- Orhan Akkoyunlu -
C: 26 (D:4,T:4) (İçtüzük:60)
S: 247:251
B: 73
T: 31.3.1977

Başkanın ifadesi:

"60 ncı maddede benim yetkim dahi yoktur. Madde: "Hükümet olağanüstü acele hallerde gündem dışı söz isterse, Başkan bu istemi yerine getirir, diyor. "Getirebilir, demiyor; emredicidir.

Sizlerin ifadelerine göre bu husus benim takdir hakkıma bırakılmış bir husus ise, müsade buyurun bu takdir hakkımı kullanmış olayım." .....

(47) İçtüzüğün 60 ncı maddesinin, aynı birleşimde birden fazla Bakana konuşma imkânı tanıyıp tanımadığı hakkında.

- Orhan Akkoyunlu -
C: 26 (D:4,T:4) (İçtüzük:60)
S: 262:267
B: 73
T: 31.3.1977

Başkanlığın ifadesi:

"60 ncı maddenin gerekçesi tetkik edildiğinde, işlerin süründemede bırakılmaması için bu maddenin getirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. 60 ncı maddenin gerekçesi, yalnız Hükümet adına bir tek kişinin konuşması imkânını vermektedir.

Bunun için, bundan evvel bu birleşimin bu oturumunda 1 Sayın Bakan Hükümet adına konuşmuş olduğundan, şahsî kanaatim gereğince Hükümet adına 2 nci bir Bakanın konuşma yetkisi olmıyacağına inanmaktayım ve söz hakkı vermiyeceğim."

İs/Y.

(48) Danışma Kurulunun, 1.11.1975 tarihli 1 nci Birleşimde Genel Kurulun bilgisine sunulan 3 numaralı görüşünün oylanması gerektiği hakkında.

-Geçici Başkan Rasim Hancıoğlu
C: 14 (D:4,T:3) (İçtüzük:19)
S: 258,259
B: 32
T: 24.12.1975

Genel Kurul Kararı:

"Başkanlık olarak, Danışma Kurulu görüşünün oylanmayacağı kanaatindeyiz. Danışma Kurulunun bu görüşünün, bu itiraz karşısında oylanıp oylanmayacağı hususunu oylarınıza arz edeceğim."

(Oylama yapılmış ve Danışma Kurulu görüşünün oylanmayacağı kabul edilmiştir.)

(49) İçtüzüğün 45 nci maddesinin uygulanmasıyla ilgili görüşmeler.

- Memduh Ekşi -
C: 12(D:4,T:2)(İçtüzük:45)
S: 90
B: 75
T: 13.5.1975

Başkanlığın ifadeleri (ve oylama):

-"Komisyon teşekkül etmiştir ve 1 aylık süre içinde komisyon,Başkanlığımıza eski komisyonun vermiş olduğu rapor yönünde yeni bir karar ittihazı lüzumunu bildirmiştir.Hal böyle olunca, takdir buyurursunuz ki,yeni komisyon bunu benimsemiş addedilir."

-"Görüşmeler sonunda Başkanlığın görüşünde herhangi bir değişiklik olmamıştır.Yani,eski komisyonun kararını yeni komisyonun benimseyip benimsememe konusunda insiyatif sahibi olduğu ve komisyon gündemde bulunan konu hakkında ve yeniden bir karar almak üzere, eğer komisyon raporunu geri almamışsa,gündemde bulunan konunun görüşüleceği yönündeki Başkanlığımızın kanaati).Bununla beraber konuyu oylatacağım.

Başkanlığın tutumunu onayınıza arzediyorum."

(Oylama yapılmış,Başkanlığın tutumu kabul edilmiştir.)

(50) İçtüzüğün 73 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının uygulanması hakkında.

- Memduh Ekşi -

Cə 22 (D:4,T:4)

S: (347:351)
375:377

B: 24

T: 28.12.1976

Başkanlığın ifadesi:

"Maddenin 1 nci fıkrası ile 2 nci fıkrasını, ayrı ayrı hüküm vazediyor biçiminde almak mümkün değildir. Madde bir küldür. 73 ncü maddenin 1 nci ve 2 nci fıkrasında ifade ettiği görüşmelerin tamamının bir görüşme olarak mütalâa edilmesi gerekir. Bu maddeye göre, bu konuya ilişkin milletvekili arkadaşlarımızın olsun, siyasî parti gruplarımızın olsun almış oldukları söz sırasını mahfuz tutmak zorundayız.

İkinci görüşmeyi açarken yeniden söz sırası keydetmek imkânından mahrumuz. Uygulamalarımızda, bu maddenin kapsamından Başkanlığın anladığı da budur."

51- Başkanlık Divanı teşekkül etmeden konuların Genel Kurulda görüşülüp görüşülemiyeceği hakkında.

- Cahit Karakaş -
C: 1 (D:5,T:1)
S: (426:428)
B: 71
T: 30.11.1977

562

Başkanlığın ifadesi:

"Bilginize sunduğumuz anlaşmanın, 244 sayılı kanuna göre 2 ay içinde bilgiye sunulması gereklidir.

Bilgiye sunulan bu ve buna benzer bütün evraklar Başkanlık Divanının kararını gerektirmemektedir. Başkanlık Divanının kararını gerektiren kararlar için, Başkanlık Divanının teşkili evleviyetle gereklidir.

52- Başkanlık Divanı ve Komisyonlar için bütün gruplarca aday gösterilmediği takdirde gösterilen adayların seçimlerinin yapılıp yapılamıyacağı hakkında.

- Cahit Karakaş -
C: 1 (D:5,T:1)
S: (433:440)
B: 71
T: 30.11.1977

Başkanlığın ifadesi:

"Bütün parti grupları adaylarını bildirip, liste tanzim edilmediği müddetçe, Başkanlık Divanını seçmemiz mümkün değildir.Bu kesindir.

Makul bir süreyi aşan gecikme olursa, Başkanlık Divanının sür'atle seçilmesi için Başkanlık olarak gereken uyarı görevimi yapacağım.

Bu sebeple; Başkanlık Divanı ve komisyon seçimlerinin yapılması için 1.12.1977 tarihinde toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum."

53- Gündeme alınması kabul edilen Gensoru önergesinin görüşülme gününün tespiti hakkında.

- Cahit Karakaş -
C: 1 (D:5,T:1)
S: (629:637)
B: 82
T: 27.12.1977

(Anayasa : 89)
(İçtüzük : 107)

Başkanlığın ifadesi:

"Anayasa 89/fık:5'e göre görüşmenin karar gününden; yani bugünden başlıyarak iki ilâ yedi gün içinde görüşülmesi hükme bağlanmıştır.

Bu sınırlar içinde bir görüşme günü tespit etmek üzere Genel Kurula, Danışma Kurulunun öneri vermesi gerekmektedir.

Danışma Kurulu öneri getiremediği için çalışma günlerimiz, halâ mevcut olan Salı, Çarşamba, Perşembe dışında mümkün olamamıştır.Bu durumda Başkanlığımıza gün tespit görevi düşmektedir.

Anayasa 89/Fık:5, "Gündeme alma kararı tarihinden başlıyarak iki gün geçmedikçe yapılamaz ve yedi günden sonraya bırakılamaz." kesin ifa-

desi vardır.

Fık:6'da ise, "Güven oylaması yapılması için bir tam gün....." ifadesini kullanmıştır. Yani aynı madde içinde "bir tam gün" terimi ile görüşmelerin karar tarihinden başlıyarak "iki gün" tabirini getirmiştir. Bu sebeple ve Danışma Kurulu bir öneri getiremediği için, Başkanlık olarak Anayasanın sınırlamış olduğu 2 ve 7 günler içinde tek bir Perşembe günü, yani görüşüldükten sonraki Perşembe günü kalmaktadır.ki, bu sebeple 29.12.1977 Perşembe günkü birleşimde Gensorunun görüşülmesinin yapılması takdir hakkı değil, Anayasal bir zorunluluk olmaktadır.

Bu nedenle Gensoru görüşmeleri 29.12.1977 Perşembe günü yapılacaktır."

(54) Güven-oyu almamış bir hükümetin Parlâmento dışından atanan üyesine sataşma nedeniyle söz verilip verilemiyeceği hakkında.

- Kinyas Kartal - (Geçici Bşk.
C: 1 (D:5,T:1)
S: (163:165)
B: 24
T: 30.7.1977

Başkanlığın ifadesi:

"Zaruret halinde oturuma ara verildiğinde İçtüzüğün 70 nci maddesine göre söz verileceği hakkında uygulamalar vardır. (Uygulamalar; 4.4.1974 tarihli 62 nci Birleşim, 16.9.1976 tarihli 134 ncü Birleşim)

Şahsına sataşılan konuda ileri sürmüş olduğu görüşü farklı bir görüştür. Hükümet adına konuşacak, Bakan olarak, Hükümet olarak konuşuyor.

(55) Genel Görüşme ve Meclis Araştırması önergelerinin görüllüşmesi sırasında, İçtüzüğün 100 ncü maddesindeki sıraya bağlı kalınmaksızın Hükümete söz verilip verilmiyeceği Hk.

- Muslih Görentaş -
C: 5 (D:5,T:1)
S: (426:429)
B: 139
T: 2.5.1978

Başkanlığın ifadesi:

"100 ncü maddedeki sıraya göre tatbikat devam etmektedir. (Bir-iki istisna hariç olmak üzere) Kaldı ki, Gensoruda da (Madde:89) sıra aynı şekilde belirtilmiştir.

Müzakerelere başladığım zaman Başkan olarak Meclis Araştırması açılıp açılmaması hususunda Hükümete, siyasi parti gruplarına ve önerge sahiplerinden birine sırayla söz verilecektir dedim. Bu ifadeden sonra dönüş yapmak mümkün değildir. Sırası geçen Hükümete söz verilemez.

(56) Görüşülmekte olan Kanun Tasarısını akçeli bir iş olması nedeniyle esas Komisyonun Plan Komisyonu olması gerektiği hakkında.
(Konu: tam süre yasasının önce Plan Komisyonunda sonra Sağlık Komisyonunda ele alınmış olması nedeniyle)

-Müslih Görentaş-
C: 6 (D:5,T:1)
S: (308:309)
B: 156
T: 8.6.1978

Başkanlığın ifadesi:

"İçtüzüğün 23 ncü maddesi açıktır. Esas Komisyonun hangisi olacağı Başkanlık tarafından tespit edilir. Bu tespit yapılmıştır. En sonda Sağlık Komisyonudur. Ben eksiklik olmadığı kanısındayım".

(57) Komisyon Başkanlığının, komisyonda karar alınmadan, gündemde yer almış bir konuyu geri alıp alamayacağı hakkında.
(Konu: Anayasa Mahkemesine üye seçimi)

-Müslih Görentaş-
C:6 (D:5,T:1)
S: (233-237)
B:155
T:7.6.1978

Başkanlığın ifadesi:

"Bugüne kadarki tatbikat tamamen bu şekilde devam etmiştir; Komisyon kararı hiç bir zaman gelmemiş ve Meclisin oyuna da sunulmamıştır. (Örnek: 9.11.1976 tarihli 5 nci Birleşim)

Bugüne kadarki tatbikatımız şu: İçtüzüğümüzde tam bir sarahat olmadığı takdirde, daima tatbikatlar ve gelenekler gözönüne alınarak uygulama yapılır.

Bu bakımdan burada bence *muğlak* bir taraf yoktur.

Bir defaya mahsus olmak üzere geri verilmiştir. Efemdim."

(58) İçtüzüğün 73 ncü maddesinin tatbikatıyla ilgili (Konu: Sıkıyönetimin uzatılmasına dair.)

- Kemal Güven-
C: T.B.M.M. (12-13-14)
S: (3-25)
B: 1
T: 4.11.1974

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Efendim, 64 ncü maddeye göre açılan usul tartışması sonunda iki lehte, iki aleyhte arkadaşımız konuşmuştur.

Konuyu, bir sonuca bağlamak için kararınıza sunacağım.

Başkanlık tutumu ortada:

Başkanınız olarak 73 ncü maddede bir defa konuşmak kaydının sadece Gruplara ve Şahıslara ait olduğu ve hükümeti izam etmediği kanaati taşıyorum. Bu bakımdan, uygulamayı hükümete bir kaç defa söz vermekle yürütüyorum.

Bu tutumumu arkadaşlarımın oyuna sunuyorum.

(oya sunulmuş)

Alınan karar, Başkanlığın tutumunun aleyhindedir. Bundan sonra 73 ncü maddenin uygulanmasında hükümete sadece bir defa söz verilecektir."

(59) Komisyonda görüşülerek kabul edilmiş bir maddenin, yine komisyon tarafından verilen bir önerge ile Genel Kurulda değiştirilmek istenmesi halinde, konunun komisyona götürülmek suretiyle görüşülmesinin gerektiği hakkında

-M.Şevket Doğan
C: 8(D:5,T:2)
S: 348
B: 32
T: 9.1.1979

Başkanlığın ifadesi :

"Komisyonun taktim ettiği önerge, bir komisyon kararıdır.(1/130, Karar no: 74) 8 inci maddenin tasarıdan çıkarılması hususunu öngören bu kararı oylarınıza arz ediyorum. (..... kabul edilmiştir.)

(60) Ek madde olarak teklif edilen metnin yeni bir kanun teklifi mahiyetinde sayılıp sayılmayacağı hakkında

-Memduh Ekşi
C: 8(D:5,T:2)
S: 521:522,523:524,525:528
B: 37
T: 18.1.1979

Başkanlığın ifadesi :

"Konu kanun teklifi niteliğindedir. mademki itirazlar oluyor, o halde konuyu oylarınıza sunuyorum." (Oylanmış ve Başkanlığın görüşü kabul edilerek konu işleme konmamıştır.

(61)- Önceden gün ve saatleri kararlaştırılan Gensoruların görüşüldüğü Birleşimlere, sonradan Genel Kurulca yeni oturumlar ilavesiyle başka konuların görüşülüp görüşülemeyeceği hakkında.

-Memduh Ekşi-
C: 9 (D:5,T:2)
S: 144-150
B: 45
T: 7.2.1979

Başkanlığın ifadesi :

"Danışma Kurulu çağrısına siyasi parti gruplarımızın katılmaması nedeniyle oy birliği sağlanamamış, Danışma Kurulundan, İçtüzüğün 19 uncu maddesinin çağrı sahibi siyasi gruba verdiği yetkiye dayalı olarak, Danışma Kurulu önerisi mahiyetinde bir öneri gelmiştir. Bu öneride, Danışma Kurulunun 32 numaralı önerisi üzerine kararlaştırılan görüşme günleri ayırımı saklı kalmak kaydıyla Gensoru önergelerinin öncelikle ve İçtüzüğün belirttiği çalışma gün ve saatleri içinde görüşülmesi ve Genel Kurulun - tarihler verilerek - şu günlerde toplanması ve saat 05.00'e kadar çalışmalarını sürdürmesi ve bu sürelerden 15-19 arasında denetim, 20-05.00'e kadar da yasa görüşmesi yapılması Genel Kurul kararı ile saptanmış bulunmaktadır. Hal böyle olunca; Genel Kurulca alınan bu karar uyarınca Millet Meclisini çalıştırmak durumundayım."

(62) Görüşülen bütçeye, daha sonra görüşülecek bir başka bütçe ödeneğinden belli bir miktar kesilerek aktarma yapılması hakkında.

-İ.Hakkı Yıldırım
C: 14(D:5,T:3)
S: 307-309
B: 47
T: 19.2.1980

Başkanlığın ifadesi :

"Gündemde olmayan bir bütçeden bir miktar paranın tenkis edilerek görüşülmekte olan bir bütçenin belli bir faslına ithal etilmesi mümkün değildir. Çünkü gündemimizde yoktur ve milletvekillerinin malumu değildir."(Önerge muameleye konmamıştır.)

568

(63) Aynı birleşimde, İçtüzüğün 60 ıncı maddesine göre gündem dışı açıklamada bulunmak isteyen birden fazla bakana söz verilip verilmeyeceği hakkında.

- İ.Hakkı Yıldırım
(İçtüzük: 60)
C: 16/1(D:5,T:3)
S: 733:736
B: 124
T: 26.8.1980

Başkanlığın ifadesi:

"Hükümet adına bir bakan konuşmuştur. Ehemmiyeti kendilerince taktir edilecek bir husustur. Önerge gündeme geçmeden az önce gelmiştir. Ve gereğide yapılmıştır. Önergenin gelişi anî olduğu için, durumdan gruplara haber verebilmek imkanı hasıl olmamıştır.

Hükümet adına iki sayın bakanımız daha söz istemektedir. Bu isteklerini (gruplarada haber vererek) gelecek birleşim için değerlendireceğiz.)

-(64) İçtüzüğün 61 inci maddesine göre gündem dışı açıklamada bulunan bakana soru yöneltilip yöneltilemeyeceği hakkında.

-İ.Hakkı Yıldırım -
(İçtüzük:61)
C: 16/1(D:5,T:3)
S: 757:762
B: 125
T: 27.8.1980

Başkanlığın ifadesi:

"Soru sormanın hedefi, gayesi bakanın izahatında açıklık bulunmayan veya izahlarında mevcut olmayan hususlarda bakandan bilgi almaktır. Halbuki, bakan meclise hangi konuları bildirmesi lazım geldiğini kendisi takdir ediyor. Bakanın istemediği hususları kendisinden sormak, anlamak, öğrenmek için soru müessesesine müracaat etmek mümkün değildir. Kanaatım böyledir, oylamayada lüzum görmüyorum."

xxx

569

(65)- Hükümetin hazır bulunmaması nedeniyle kanun tasarısının görüşülebilmesi için oturuma ara verilmesi üzerine İçtüzüğün 63 üncü maddesinin uygulanması hakkında. (Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hk.Kan.Tas.)

-İ.Cenap Ege-
C: 1 (D:17, T:1)
S: 203-204
B: 17
T: 4.1.1984

Başkanlığın ifadesi :

"Meclisler elbette Anayasa ve İçtüzük hükümlerine göre yönetilir. Ancak Meclisler bazı gelenekleriyle de birlikte yürütülür. Meclisimizin daha ilk kanun tasarısı müzakeresinde İçtüzüğün 63 üncü maddesini uygulamak gibi bir meselenin yerinde olmayacağı düşüncesiyle ve Meclis zabıtları incelendiğinde geçmişte buna benzer çok istisnai davranışların olduğunu bilmem dolayısiyle ve Hükümetin fevkalade bir toplantı içerisinde olduğunu bilmem hasebiyle böyle bir davranışa girdim. Sayın Cahit Tutum aslında haklıdır; fakat benim davranışım İçtüzük maddelerini çiğnemek değil, nihayet bir uzlaşmayı ve çalışmaların başında meseleyi çok daha katı ve rijit tutmamaktan ileri gelmiştir. (Oturuma yarım saat ara verildi.)

(66)- Dağıtım tarihinden itibaren 48 saat geçmeden veya Genel Kurul Kararı olmadan bir Kanun Tasarısının Gündeme alınıp alınamayacağı hakkında.

-Yıldırım Akbulut-
C: 2 (D:17, T:1)
S:167;169
B: 38
T: 28.2.1984

Başkanlığın ifadesi:

"Yapmış olduğumuz işlemin İçtüzük hükümlerine uygun olduğunu ve bunda bir endişe taşımadığımızı Yüksek Heyetinize belirtiyoruz ve bu nedenle Tasarının Gündemden çıkarılmasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunmuyoruz. Ancak önerge görüşülmüş ve görüşler zabıtlara geçmiştir.

(67)- Danışma Kurulu önerisi olmadan çalışma süresinin uzatılıp uzatılamıyacağı hakkında.

-H.İbrahim Karal-
C: 8 (D:17, T:2)
S: 529;531
B: 30
T: 27.11.1984

Başkanlığın ifadesi:ve oylama:

"Şu ana kadar 5 maddeyi görüştük ve 6 ncı maddedeyiz. 13 madde 2 geçici madde ve 10 değişiklik önergesi vardır. Bu bilgileri size verdikten sonra bu tasarının sona ermek üzere olan bir iş olup olmadığını takdirlerinize sunacağım. Çalışma süresinin uzatılmasını kabul edenler...Etmeyenler.

(Alınan karar çalışma süresinin uzatılması yönündedir.)

7/402 -32-

570

(68) Genel Kurulda ilavesi kabul edilen bir maddenin komisyonca geri alınarak "ilavesine lüzum ve mahal bulunmadığı" şeklinde bir rapor hazırlayıp hazırlayamıyacağı; Komisyonun kabul edilen değiştirgeye uyma zorunda olup olmadığı hakkında.

-Abdulhalim Aras-
C: 8 (D:17, T:2)
S:113; 114
B: 21
T: 6.11.1984

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Komisyonun ek raporunda belirtildiği üzere komisyon, bu iki geçici madde ve ek 4 üncü maddenin tasarı metnine eklenmesini uygun görmemiştir. Bu durumda önergeleri ayrı ayrı okutup oyunuza sunacağım. Önergeler komisyonun uygun görmemesine rağmen Genel Kurulca tekrar kabul edildiği takdirde gayet tabii tasarı metninde yer alacaktır.

Şimdi Başkanlığımızın takip ettiği usulün uygun olup olmadığını belirlemek için oylamaya geçeceğim.

Başkanlığın takip ettiği usulü uygun bulduğunu kabul edenler..... Etmeyenler....

(Başkanlığın takip ettiği usul uygun bulunmuştur.)

(69) T.C. Ziraat Bankasının tasvibe sunulan 1982 Yılı Bilanço ve Netice Hesaplarına ait, 468 Numaralı Kanunun Değişik 3 üncü Maddesi uyarınca hazırlanan K.İ.T. Komisyonu Raporunun geri verilmesine dair K.İ.T. Komisyonu Tezkeresi hakkında.

-H.İbrahim Karal-
C: 13 (D:17, T:2)
S: 195;197
B: 66
T: 27.2.1985

Genel Kurul Kararı:

"Komisyon raporunun geri verilmesi hakkındaki önergeyi oylarınıza sunacağım."

(Önerge kabul edilmiş ve konu Gündemden çıkarılmıştır.)

(70) Birleşim açılırken yapılan yoklama ile o birleşimin oturumlarında yapılan yoklamalardan hangisinin Anayasanın 84 üncü maddesinin kapsamı içine gireceği hakkında.

-Abdulhalim Aras-
C: 18 (D:17 T:2)
S: 521;522
B: 114
T: 14.6.1985

Başkanlığın ifadesi:

"Oturumlarda yapılan yoklamaların her birisinin birleşimin başında yapılan yoklama gibi kabulüne imkan yoktur. Birleşim açılırken yapılan yoklama, birleşim yoklamasıdır. Yani esas var veya yok meselesine ilk yoklamanın esas olması lazımdır. Başkanlığımız da ifade ettiğiniz gibi konuyu bu şekilde kabul etmektedir.

7/402 -33-

571

(71) İçtüzüğün 88 inci maddesinin "her fıkra için dörtten fazla önerge verilemez" hükmü hakkında.

-Abdulhalim Aras-
C: 18 (D:17 T:2)
S: 474;484
B: 113
T: 13.6.1985

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"İçtüzüğümüzün 88 inci maddesi değişiklik önergesi verilebilmesine imkan sağlamış ve daha evvelki görüşmelerimizde de, bir milletvekilinin bir maddenin muhtelif fıkralarına ayrı ayrı önergeler verebileceğini beyan etmiştik. Şimdi ortada 88 inci maddenin ikinci fıkrasını ilgilendiren bir durumla karşı karşıyayız. Aynı fıkra üzerinde 250 önerge verilmesi bir hakkın suiistimalidir ve kanun himaye etmez. 88 inci madde bu gibi bir hakkın bu şekilde kullanılmasını engelleyici bir hüküm getirmiştir.

Burada fıkra "en çok 15 gün süre ile ceza tutukevlerinden alınabilir." fıkrasıdır. Bu fıkra hakkında ancak dört önerge verilebilir. Aksi halde hiçbir kanunun müzakeresine imkan hasıl olmaz ve 88 inci madde de, kanun müzakerelerinin engellenmemesi için gayret göstermiş ve bu hükmü sevk etmiş ve maddenin teknik olarak tatbik yerinin bu olduğu kanaatindeyim.

Bir fıkra hakkında dört önerge verilebileceğine dair Başkanlığımızın bu görüşünü oyunuza sunuyorum.

(Başkanlığın görüşü Genel Kurulca kabul edilmiştir.)

(72) T.B.M.M. Başkanının, Cumhurbaşkanlığına vekalet ettiği dönemde Genel Kurul toplantılarına riyaset edemeyeceği hakkında.

-Necmettin Karaduman-
C: 18 (D:17; T:2)
S: 510;514
B: 114
T: 14.6.1985

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Vekalet görevinin asli bir görev olmaması sebebiyle Meclis Başkanlığı görevinin ve dolayısiyle toplantılara riyaset etmek görevinin devam edebileceği görüşümde olduğumu belirtmek istiyorum. Bu nedenle bu konuyu oylarınıza sunuyorum."

(Meclis Başkanının Meclise riyaset edebileceği kabul edilmiştir.)

(73) Eski bir bakan hakkında Meclis soruşturmasının açılma şekli ve bu konunun Başkanlık sunuşlarında yer almasına dair.(Eski Maliye Bakanı A.Başer Kafaoğlu hakkında)

-Abdulhalim Aras-
C: 21 (D:17 T: 3)
S: 198;201
B: 36
T: 3.12.1985

"Sunuşlarda sunulan tezkeredeki öneriler doğrultusunda işlem yapılacağı için konu oya sunulmadı."

7/402 -34-
542

(74)- Genel Kurulda gider artırıcı mahiyette görülen katsayının artırılmasıyla ilgili önergenin işleme konulup konulamıyacağı ve Başkanlığın Anayasanın 162 ve 163 üncü maddeleriyle ilgili tutumu hakkında.

-A.Şevket Bilgin-
C: 23 (D:17 T:3)
S: 682;686
B: 52
T: 22.12.1985

Başkanlığın ifadesi ve oylama:

"Önerge gider artırıcı mahiyettedir. Önergenin işleme konulmamasıyla ilgili Başkanlığın tutumunun doğru olduğunu oylarınıza sunuyorum

(Başkanlığın önergenin işleme konulmamasıyla ilgili tutumu kabul edilmiştir.)

1- Tasarı ve tekliflerin Başkanlıkla ilgili komisyonlara havalesi hakkında

Sabahattin Eryurt
B: 54
O: 1
T: 24.12.1985

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununu ilgilendiren hususların esas komisyon olarak Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun görevi arasında olması gerekirken, Başkanlıkça bu tasarının neden Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmeyip, doğrudan doğruya Plan ve Bütçe Komisyonuna havalesiyle iktifa edildiği hakkında.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı; Başkan gelen tasarıları ilgili komisyonlara doğrudan doğruya havale ederse bunu tutanak dergisine ve ilan tahtasına yazdırır. Bu havaleye bir milletvekili itiraz etmek isterse oturumun başında söz alır. Sabahki oturumun başında iki arkadaşınız itiraz etmişler. Konu Başkanlıkça tetkik edilmiş. Havalenin isabetli olduğu tespit edilmiştir. Plan ve Bütçe Komisyonunda iki tasarı üzerinde yapmış olduğu görüşmeler usulüne uygundur.

2- Maliye Eski Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu hakkında Anayasanın 100 üncü maddesi uyarınca bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergenin Genel Kurulda görüşülüp görüşülemeyeceğine dair.

Özer Gürbüz
B: 61
O: 1
C: 24
T: 16.1.1986

1983 yılında görev yapan Maliye Eski Bakanı hakkında Anayasanın 100 üncü maddesine göre soruşturma açılması önerilmektedir. Ancak Anayasanın geçici 15 inci maddesindeki hüküm sebebiyle bu madde değiştirilmeden bu görüşme yapılamaz şeklinde itirazlar oluyor.

Başkan: Başkanlık görüşünü belirlemiş ve bunu gündeme koyarak yayınlamış ve görüşmelere başlanmıştır. Ancak Genel Kurulca itirazlar geldiğinden itirazlar bir ön mesele olarak kabul edilmiştir. Ön meselede de usul görüşmesi açılmasında da İçtüzüğün 64 üncü maddesi gerek görüldüğünde Genel Kurulun oylarına başvurulur der. Başkanlıkça buna gerek görmekteyiz. Bu nedenle Başkanlığın uygulamasını oylarınıza sunuyorum. Gündemden çıkartılmasını bugün görüşülmemesini isteyenler....Başkanlığın görüşü olan gündemde kalarak bugün görüşülmesi hususu kabul edilmiştir.

(Maliye Eski Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu hakkında verilmiş olan Meclis Soruşturması önergesinin Meclis Genel Kurulunda görüşülüp görüşülmeyeceği konusunda gerekli mütalaa alınmak üzere Anayasa Komisyonu havalesine dair şimdi bir önerge vardır. Önerge üzerinde usuli müzakere öneriliyor, oylama yapılıyor. Sonuçta önerge Anayasa Komisyonuna havale edilmiyor.)

574

3- Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince TBMM üyeliğinin düşmesi hususunda yapılacak oylama hakkında	Abdulhalim Aras C: 25 B: 75 O: 1 T: 5.3.1986 S: 461

Manisa Milletvekili İsmail Özdağlar'ın milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle Anayasanın 84 üncü maddesi gereğinde TBMM üyeliğinin düşmesinin açık oylaması:

Kahramanmaraş Milletvekili Turan Bayezit; "Yüce Divana Meclisce sevk edilen İsmail Özdağlar mahkum olmuştur. Mahkumiyet kararından sonra da istifa etmiştir. Yüce Mecliste mahkumiyet kararının gelmesinden çok sonra verilmiş olunan istifadan da önce, Yüce Divan kararı gereği milletvekiliğinin düşmesinin oylanması gerekir.

Başkan: "İstifa keyfiyetinin öncelikle ele alınıp alınmaması da Başkanlık Divanında karara bağlanmış; istifa zaruretinin, Anayasanın 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının başında ele alınması, istifa keyfiyetinin tahakkukundan sonra, düşme keyfiyetinin karar altına alınmasına zaruret hasıl olmayacağı ve istifa ile bütün meselelerin halledileceği görüşü hakim olmuş ve Başkanlık Divanı;

a) Öncelikle istifa konusunun ele alınmasına, istifa konusunun işleme konmasına,

b) .....milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince TBMM üyeliğinin düşmesi hususunu Başkanlıkça Genel Kurulun açık oyuna sunulmasına karar vermiştir" diyor, istifa önergesini okutuyor.

4- Karar yeter sayısı hakkında	Özer Gürbüz C: 26 S: 538 B: 84 O: 1 T: 26.3.1986

"Siyasi Partiler Kanunu, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ve Milletvekili Seçim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Bazı Maddelerin Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi" görüşülürken 23 üncü madde oylanıyor, kabul ediliyor, bu sırada oylama yapıldıktan sonra karar yeter sayınının olmadığı iddia ediliyor.

Başkan: Anayasanın 96 nci maddesi bir yenilik getirmiştir. Toplantı için üçte bir çoğunluk ve karar için de bir nisap getirerek dörtte birinin bir fazlasından az olamaz diyerek 101 rakamını

getirmiştir. Bu hususun işaret oylanmasında saptanması güç olacağı ve müzakerelerin sürüp gidebileceği ancak açık oyalamalarda saptanabileceği cihetle konu Başkanlık Divanı ve Danışma Kuruluna da gelmiş ve bu konuda Sayın Milletvekillerinin itirazları ya da açık oylama istemleri dışında Başkanlığın resen oylamaları yenileme hakkı bulunmamaktadır. İşaret oylamalarında oy miktarlarını açıklamak diye bir kural yoktur. Sayın Milletvekilleri, Sayın Milletvekillerince yapılan itiraz Anayasanın 96 nci maddesindeki 101'in açık oylamada değil işaret oylamasında da aranması biçimindedir ve Başkanlığımız aramaktadır.....açık oylamalarda 101 oyun kullanılıp kullanılmadığı resen araştırılmaktadır.

5- Meclis çalışmalarında usule uyulup uyulmadığı hakkında

Özer Gürbüz
C: 27
B: 85
0: 1
T: 27.3.1986

Başkanın tutumuyla ilgili usul tartışması açılıyor. İki aleyhte iki lehte konuşuyorlar. Herhangi bir milletvekiline usule uygun olan veya olmayan meseleler hakkında ikide bir oradan söz verilmesinin, Başkanlığın tutumu olarak doğru olmadığını, Başkanın biri oradan parmağını kaldırırsa, o kişiye oradan söz veriyor, konuşturuyor, cevap veriyor, müdahale ediyor, başka biri kalkıyor, tekrar onunla münakaşa ediyor, bunun adabı var, usulü var. Usul münakaşası ile ilgili olarak İçtüzük iki aleyhte iki lehte konuşulur ondan sonra Başkan kendi kararını bildirir. Eğer isterse oya sunar, isterse sunmaz. Buna rağmen dün usul tartışması açıldı ve iki aleyhte iki lehte konuşuldu. Ondan sonra en azından on kişi yerinden konuştu.

Başkan: Sayın Milletvekilleri başkanlığımızı başından beri şu ana kadar tek bir yanlı tutumla itham etmedi, usul hatası yaptığımıza dair de bir arkadaşım birşey söylemedi. Ortaya bir mikrofon konuldu, soru soranları duyalım diye. Arkadaşlara teşekkür ediyorum.

6- Birden fazla fıkrayı havi bir önergenin oylanmasında İçtüzüğün 84 üncü maddesine uyulup uyulmayacağı hakkında

Arif Ş. Bilgin
C. 30
S: 524
O: 4
B: 117
T: 10.7.1986

İçtüzüğün 84 üncü maddesine göre, bir madde görüşülürken, verilen bir önerge ile yeni bir madde getirilmiş. Getirilen bu önerge ile yaratılan madde birçok meseleyi ihtiva etmektedir. Birden fazla mesele için her meseleyi ayrı ayrı müzakere edip oylama durumunda kalınacaktır. Usul hükmü bunu amirdir. Ancak:

1- Bu önergenin işleme konmaması gerekir. Zira önergede bahsedilen konular, müstakil bir madde halinde teklif metninde vardır. Onun için önergenin işleme konmaması gerekir.

2- İşleme konursa Başkan yeni bir madde muamelesi yapmaya mecburdur. Müzakere açmalıdır.

Başkan: Verilmiş olan önergenin teknik bakımdan işleme konulmasında mahzur diyor. Bu önerge diğer maddeleri müzakereden kaldırmaz. (4 üncü madde görüşülürken 4, 5 ve 6 nci maddeler birleştiriliyor, tek bir madde halinde bunu geçirmek istiyorlar.) Önerge kabul edilirse, sıra 5-6 ncı maddeye geldiğinde bu maddeler zaten otomatikman düşecektir.

7- Anayasa aykırı olduğu iddia edilen bir önergenin incelenmeden işleme konup konulamayacağı hakkında

Arif Ş. Bilgin
C: 30
S: 511
B: 117
O: 4
T: 10.7.1986

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 2 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen 21 yaşını ibaresinin 18 yaşını şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.
Önergeye Komisyon katılıyor mu? Katılıyor. Hükümet katılmıyor. Kabul edenler, etmeyenler. Önerge kabul edilmemiştir.

Bu önergenin Anayasa aykırı olduğu iddia ediliyor. Anayasada 21 yaş hükmü var buna rağmen önergeyle 18 yaşa indirilmek istenmesi Anayasaya aykırı olup, önergenin işleme konmadan reddedilmesi gerekirdi oysa işleme kondu, bu olmamalıydı deniyor.

Başkan: Usulü müzakere açtık, konuştu arkadaşlar, mesele kapanmıştır.

8- ANAP Grubu önerisinin 1 inci maddesine İçtüzüğün 37 nci maddesi 2 nci fıkrası muvacehesinde oylanıp oylanmayacağı hakkında

Arif Ş.Bilgin
C: 30
S: 449-450-454
B: 117
O: 1-2
T: 10.7.1986

Daha önce İstanbul Milletvekili Turgut Özal ve 88 arkadaşının Türkiye Büyük Millet Meclisi 17. Dönem Milletvekili ara seçimi hakkında kanun teklifini görüşmek için vermiş olduğu olağanüstü toplantı önergesi var.

ANAP önergesi olağanüstü toplantı konusu: Türkiye Büyük Millet Meclisi 17. dönem milletvekili ara seçimi hakkında kanun teklifinin Başkanlıkça havale edildiği Anayasa Komisyonunda İçtüzüğün 37 nci maddesine göre 48 saat geçmeden görüşülmesine başlanması önerilmiştir.

Ayrıca kanun teklifinin Anayasa Komisyonundaki görüşmeleri bugün tamamlandığı takdirde Genel Kurulun saat: 21.oo'da toplanarak teklifin görüşmelerine başlanması ve bitimine kadar aralıksız sürdürülmesi önerilmiştir.

Başkan: Anayasanın 93 üncü ve İçtüzüğün 7 nci maddelerine uygun olarak verilen bu önerge uyarınca görüşülmesi gereken, İstanbul Milletvekili Turgut Özal ve 88 arkadaşının Türkiye Büyük Millet Meclisi 17 nci Dönem Milletvekili Ara Seçimi Hakkında Kanun Teklifi, henüz komisyonda görüşülmediğinden, Genel Kurulda hemen ele alınması ve görüşülmesi mümkün değildir.

Başkan: Öneriyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler, etmeyenler, öneri kabul edilmiştir.

9- İsim belirtilmeden vaki sataşmalarda, İçtüzüğün 70 nci maddesi hükmü uyarınca söz verilip verilmeyeceği hakkında

Arif Ş. Bilgin
C: 35
S: 185
B: 40
O: 1
T: 22.12.1986

Başkan: Şahsına sataşmada açıkça isim belirtilmesine gerek olmadan, şahsının kastedildiği açıkça belli olursa, bu maddeye göre milletvekiline söz hakkı doğar.....Bu hadisede de, konuşmada Sayın Barlas'ın kastedildiği herkesçe açık bir şekilde bilinmektedir. Hadise geniş bir şekilde basında da yayınlanmıştır. Bu maddenin, daha önceki uygulamalarına uygun olarak söz verilmiştir. Doğru olduğunu kabul edenler...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir efendim.

10- Kabul edilen bir önergenin Komisyona istenmesi halinde, komisyonun ekseriyetinin aranıp aranmayacağı; komisyona geri istenmesi hakkındaki talebin, önergenin oylanmasından önce yapılmasının gerekip gerekmediği hakkında

Arif Ş. Bilgin
C: 36
S: 111
B: 57
O: 1
21.1.1987

Başkan: Usulü müzakere açıyorum,

Teklifin 9 uncu maddesi Komisyona iade edilmesini öngören bir önerge veriliyor.

Komisyon bu önergeye katılıyor mu, katılmıyoruz.

Başkan: Komisyona iade önergesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler, etmeyenler, kabul edilmemiştir. Sonra 9 uncu madde ile ilgili bir değişiklik önergesi veriliyor.

Başkan 9 uncu maddeyi önerge istikametindeki değişik şeklîyle oya sunuyor. Kabul edenler, etmeyenler, kabul edilmiştir. (Anayasa Komisyonu Başkanı maddeyi Komisyona geri alıyorum diyor.)

Başkan: Komisyon önergeyi geri alabilir, ancak oylayarak geri alabilir. Önerge Genel Kurulda kabul edilmiştir. Sayın Komisyon önergeyi geri istiyor, oylarınıza sunuyorum, kabul edenler, etmeyenler, önergenin geri verilmesi kabul edilmiştir. Önerge ile birlikte maddenin de geri verilmesi kabul edilmiştir.

11- 7.11.1982 tarihli ve 2709 numaralı T.C. Anayasanın Geçici 4 üncü Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifinin, şartlarında sonradan meydana gelen eksiklik nedeniyle uygulanacak işlem hakkında, İçtüzüğün 64 üncü maddesi uyarınca usul görüşmesi açılmasına ilişkin Başkanlık tezkeresi	Arif Ş.Bilgin C: 37 S: 24 B: 68 O: 1 24.2.1987

Kanun Teklifinin komisyonu intikalinden sonra Anayasanın 175 inci maddesinin istediği sayıda imza kalmadığından bahisle sahiplerine iade edilmek üzere teklif komisyon başkanlığınca resen Başkanlığımıza geri gönderilmiştir. Bunun üzerine İçtüzüğün 75 inci maddesinin üçüncü fıkrasında "yer alan şartlarına uymayan kanun tekliflerini komisyonlar sahiplerine tamamlatmaya yetkilidir" mealindeki dikkate alınarak kanun teklifinin resen komisyon başkanlığınca değil bir usul meselesi olarak komisyonca tespit edilmesi gerektiği mütalâasıyla Başkanlığımızca tekrar komisyona gönderilmiştir. (Başkanlığın görüşü, konunun yetkili organ olan komisyonda görüşülüp karara bağlanması gerekir.)

Sonuçta Başkanlığın görüşü kabul edilmemiştir. Komisyonda görüşülmesine gerek yok, gerekli imza kalmadığından sahiplerine iade edilsin denmiştir.

Başkan: Başkanlığın görüşünü kabul edenler, etmeyenler, Başkanlığın görüşü kabul edilmemiştir. Bu durumda alınan karara göre teklif sahiplerine iade edilecektir.

12- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile bir komisyon başkanı arasında görevsel bir ihtilafın olup olamayacağı ve meydana geldiği öne sürülen görevsel ihtilafın çözümü konusunda Genel Kurulda görüşme açılıp açılmayacağı hakkında	Arif Ş. Bilgin C: 37 B: 68 O: 1 T: 24.2.1987

7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Anayasanın geçici 4 üncü maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifinin şartlarında sonradan meydana gelen eksiklik nedeniyle (imza sayısında azalma) uygulanacak işlem hakkında İçtüzüğün 64 üncü maddesi uyarınca usul görüşmesi açılmasına ilişkin Başkanlık Tezkeresi.

579

25.11.1986'da teklif Başkanlığa sunuluyor. 1.12.1986'da komisyona havale ediliyor. Komisyon bir üyenin daha imzasını geri alması ve imza sahibi bir üyenin de vefat etmesi üzerine Anayasanın 175 inci maddesinin istediği sayıda imza kalmadığından bahisle komisyon başkanlığınca resen Başkanlığımızca geri gönderilmiştir. Başkanlıkça tekrar bana gönderemezsin, imzaları tamamlatmak üzere teklif sahiplerine gönder diyor. Komisyon eski görüşünde ısrarla tekrar Meclis Başkanlığına geri gönderiyor. Sonuç olarak konu hakkında İçtüzüğün 64 üncü maddesine göre Genel Kurulda bir usul görüşmesi açılıyor.

Başkan: Başkanlığın görüşü hakkında usulü görüşmeler tamamlanmıştır. Başkanlığın görüşünü kabul edenler, etmeyenler, başkanlığın görüşü kabul edilmemiştir. Bu durumda alınan karara göre teklif sahiplerine iade edilecektir.

13- Anayasa Değişikliklerinin görüşülmesi sırasında değişiklik önergelerinin verilebilmesi için gerekli imza sayısına ilişkin

Özer Gürbüz
B: 102
O: 2
T: 13.5.1987

2709 sayılı T.C. Anayasasının 67 inci ve ..... maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifinin görüşülmesi sırasında değişiklik önergesi veriliyor. Seçme yaşını 18'e indirilmek isteniyor. Anayasa değişikliğine matuftur. Burada da 1/3 şartını arayalım diyorlar.

Başkan: Kanunların görüşme usulüne tabidir diyor, 134 oy şartını aramıyor, usulü bir eksiklik yoktur daha önceki uygulamalarda da Başkanlığımız uygulaması bu biçimdedir, diyor.

14- Bakanların, milletvekili olarak, şahısları adına bir hususu açıklamak üzere gündem dışı konuşma yapıp yapamayacaklarına ve bunun siyasi parti gruplarına aynı konuda açıklama yapma imkanını verip veremeyeceği hakkında

A.Hüdai Oral
B: 9
O: 1
C: 1
S: 424
T: 14.1.988

Başkan: Sayın Bakan Vuralhan'a Ankara Milletvekili olarak söz vermiş, şahsı ile ilgili bir konudan dolayı (Milli Savunma Bakanı Sayın Vuralhan'a Ankara Milletvekili olarak gündem dışı söz verilmiş) Bakanın da şahsı adına gündem dışı söz alabileceği kabul edilmiştir.

15- İstanbul Milletvekili M. Ali Eren'in yaptığı gündem dışı konuşmaya oturum başkanının müdahale etmesinin gerekip gerekmediği hakkında

A. Hüdai Oral
B: 10
O: 1
C: 1
S: 457
T: 19.1.988

Başkan: konuşma benim tutumumla ilgili bir konuşma değildir. Usule aykırı bir hareketim söz konusu değildir.

Anayasanın Atatürk milliyetçiliğine bağlı ifadesine, Anayasasının "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür, dili türkçedir." hükmüne, (SHP sıralarından 84 üncü maddeyi de oku ses ve gürültüleri) ve buna benzer diğer hükümlerine aykırı biçimde maksatlı şova ses çıkarmamakla aynı hareketi paylaşmış bulunmaktasınız. Diyorlar.

16.- Oturum Başkanlık Divanı tarafından Anayasanın 83 üncü maddesi muvacehesinde Genel Kurula getirilen teklifin, üzerinde görüşme açılmadan oylanmasının doğru olup olmadığı hakkında

A. Hüdai Oral
C: 1
S: 525
B: 12
O: 2-3
T: 21.1.1988

Başkan: Değerli arkadaşlarım, Başkanlık Divanımızın Anayasanın 83 uncu maddesinin işletilmesi ile ilgili bir önerisi vardır. Bunu okutup, oylarınıza sunacağım.

19 Ocak 1988 Salı günkü Birleşimde İstanbul Milletvekili Mehmet EREN'in yaptığı gündem dışı konuşma hakkında Anayasanın 83 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre oturum Başkanlık Divanımızın Genel Kurulun oylarına sunacağı bir teklifi vardır.

Sayın Eren'in söz konusu konuşmasına ait tutanakların tetkiki sonucunda bazı beyanları Anayasa ve yasalar muvacehesinde mahzurlu mütalaa edildiğinden, bu konuşmadaki düşüncelerin, Meclis dışında tekrarlamaması ve açığa vurulmaması hususunu Oturum Başkanlık Divanının teklifi olarak Anayasanın 83 üncü maddesine göre Genel Kurulun onayına sunuyorum. Kabul edenler, etmeyenler. Kabul edilmiştir.

Başkan: Bu teklifi yapma hakkı Anayasanın 83 üncü maddesi gereğince münhasıran Başkanlık Divanına aittir. Sayın Taşcıoğlu'nun önergesini oya koymadan okutmakla iktifa edeceğim diyor, Başkanlık Divanının tutumunda ve Başkanlık Divanın önerisinin oylanmasında bir usulsüzlük yoktur diyor.

17- Gündemine giren bir sözlü soru önergesinin TBMM Başkanlığınca gündemden çıkarılarak soru sahibine iade edilmesinde izlenen Usul ve tutumun doğru olup olmadığı hakkında

Esat Yıldırım Avcı
C: 2
S: 123
B: 17
O: 1
T: 3.2.1988

11.1.1988 tarihinde Milli Savunma Bakanı Ercan Vuralhan tarafından yanıtlanması dileğiyle 14 soruyu içeren sözlü soru önergesi, Vuralhan'ın Dışişlerinde görev yaptığı döneme ait olması nedeniyle cevaplayacak Bakanlığın da Dışişleri Bakanlığı olduğu, ikinci olarak Vuralhan hakkında gensoru önergesi verildiğinden, İçtüzüğün 95 inci maddesinin (c) bendi gereği soru sorulamayacağı.

Oylama yapılıyor.

Sonuç: Başkanlığın izlediği usul ve tutum doğrudur.

18- Genel Kurulda Salı günü denetim konularının, Çarşamba ve Perşembe günleri Kanun Tasarısı ve teklifleriyle komisyonlardan gelen diğer işlerin görüşülmesi hakkındaki ANAP Grubu önerisinin usule uygun olup olmadığına ilişkin

A. Hüdai Oral
B: 23
O: 1
C: 2
S: 488
T: 17.2.1988

Oylama ile ANAP grubunun önerisi usule uygundur.

19- Hakkında gensoru açılması istenilen Bakan yerine, Başbakan veya görevlendireceği bir diğer Bakanın konuşma yapıp yapmayacağına ilişkin

Abdulhalim Aras
B: 21
O: 1
C: 2
S: 349
T: 11.2.1988

Başkan: Takdir tamamen Başbakanındır. Mümkündür. Bakanlar Kurulunun sorumluluğu anonimdir. Engel yoktur.

20- Bir Kanun tasarısı üzerindeki müzakerelerin haftalık çalışma günlerinde bitirilememesi halinde çalışmalara saat: 24.oo'a kadar, gerektiğinde bu saatten sonra da devam edilmesi ile cuma ve cumartesi günlerinin de haftalık çalışma günlerine ilavesi hakkında bir siyasi parti grubu önerisi üzerine alınan kararın, cuma ve cumartesi günleri de saat 24.oo'e kadar ve gerektiğinde bu saatten sonra da çalışılması hususunu kapsayıp kapsamadığı hakkında.

İlyas Aktaş
B: 37
O: 3
T: 18.3.1988

Başkan: Önerinin ruhu, bu Kanunun bitirilmesine kadar çalışmayı amaçlamasıdır, görüşüne varılmıştır. Bu itibarla eğer bitirilmezse ..... ki, dün gece bitirememişiz, ara vermişiz, bugün saat 15.oo'te birleşimi açmışız. Birleşimin açılması demek, normal gündem uygulaması demek değil. Esasen İçtüzüğümüze göre cuma ve cumartesi günleri toplantı yapılması

mümkün değildir, Meclis aksine bir karar almadıkça. Bu nedenle Başkanlığımız görüşmelere devam etme kararı almıştır. Usulsuzluk yapıldığı kanatında değiliz.

21- Yoklama yapılması talep edildiğinde Başkanın gözle görünür çoğunluk bulunduğu gerekçesiyle, bu talebi reddedip reddedemeyeceği hakkında

İlyas Aktaş
B: 37
O: 4
T: 18.3.1988

Başkan: 13.6.1966 Başkan Ferruh Bozbeyli. Birleşim 66. "Bu Mecliste ekseriyetin olduğuna herkes görmektedir. Alenen ekseriyet olduğu halde, ekseriyetin olmadığı iddiası, bir hakkın suistimalidir. Bu Mecliste bütün gruplar hazır bulunduğu halde ve herkesin önünde ekseriyetin olmadığını iddia etmek bir hakkı kötüye kullanmak, suistimal etmek için en güzel örneği verebilmekte yarışa çıkmaktır" demiş ve yoklama yapmamıştır. Geçen dönemde bu hususun yirmiye yakın tatbikatını yaptık. İki Katip Üyeden müzakerelerin devamı sırasında üç defa yapılan yoklamadaki mevcutların listesini istedi.

Ekseriyet vardır.

22- Başbakanlık makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde, makama vekalet edilip edilmeyeceğine ilişkin usul görüşmesi

Abdulhalim Aras
C: 33
S: 162
B: 25
O: 1
T: 1.11.1989

Cumhurbaşkanı, Başbakan Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi nedeniyle Anayasanın 101 nci maddesine göre milletvekilliği sıfatı sona ermiştir ve Başbakanlık sıfatı da sona ermiştir. Bunun üzerine Sayın Ali Bozer'e Başbakanlık yetkisi veriyorum ve mevcut Bakanlar Kurulunun da bu geçici süre için geçici olarak göreve devam etmesini rica ediyorum.

23- Danışma Kurulu önerisi ve Genel Kurul kararı olmadan, TBMM'nin, normal çalışma günleri dışında toplanıp toplanamayacağına ilişkin usul görüşmesi

Abdulhalim Aras
B: 30
O: 1
T: 10.11.1989

Başkan: Sayın milletvekilleri, dünkü müzakerelerde, Danışma Kurulu önerisi olmadan, Hükümetin gösterdiği bir günde, hükümet programının okunup okunmaması konusunda tartışma açılmış ve Sayın Başkan dünkü zabıtlarda ifade edildiği gibi gerekçelerini de göstermek suretiyle, kararının isabetli bulunduğu noktasını Genel Kurulumuza arz etmişti.

Köksal Toptan: "Dünkü oturumu yöneten Sayın Başkan, itirazımızı (programın bugün okunamayacağı yolundaki itirazımızı) dikkate almamış ve kendince, geçmişten de örnekler

583

vererek, -uygulamanın, bizim itiraz ettiğimizin tersine olduğunu- ifade ederek, yeni kurulan Hükümetin programının, Sayın Başbakanın istekleri doğrultusunda, bugün okunmasına karar vermiştir.

"Hükümet programını, Genel Kurulun çalışma günleri olan salı, çarşamba veya perşembe günlerinden birinde okuyacağım" der ise, o zaman bir Danışma Kurulu kararına ihtiyaç yok; ama Genel Kurulun çalışma günlerinin dışında bir günde programını okumak istiyorsa -bu, hükümetin hakkıdır ama- o takdirde, mutlak surette, Danışma Kurulu ve Genel Kurulun kararı gerekir. Genel Kurul bu mutlak zorunluluk yerine getirilmeden, bize göre, bugün hiç de hukuki olmayan bir toplantı yapmaktadır" diyor.

Başkan: Anayasanın 110 uncu maddesinin okuyorum: "Bakanlar Kurulunun listesi tam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise toplantıya çağırılır." Yani, bir Danışma Kurulu önerisi olmadan....."Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan en geç bir hafta içinde Başbakan veya bir bakan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur."

Şimdi, Anayasanın 110 uncu maddesi, okuyacağı günü Bakanlar Kuruluna vermiş; ne Genel Kurula vermiş, ne de Danışma Kuruluna vermiş. Nitekim, bugüne kadar gelen Danışma Kurulu önerilerinin hiçbirisinde, gün yoktur.....İçtüzüğün 104 üncü maddesi, "Bakanlar Kurulu programının okunacağı gün için özel gündem teklif olunur" diyor.

Başbakan yokken vekalet söz konusu olamaz ve bunun Anayasaya aykırı olduğu iddia ediliyor. Anayasa 109, 113.

Başkan: İdarenin devamı söz konusudur. Hükümet boşluğu söz konusu olamaz. Bugün Başbakan yoktur, Bakanlar Kurulu ortada yoktur derseniz, Türkiye Cumhuriyeti on gün müddetle Hükümetsiz, Başbakansız durumuna düşer. O halde yeni Bakanlar Kurulu Başkanı tayin edilinceye kadar göreve devam edeceğine göre İçtüzük 79'a göre Meclis araştırması ve soruşturma önergelerini görüşebiliriz. Konu aydınlanmıştır.

24- Başkanın tutumunun İçtüzük kurallarına uygun olup olmadığı hakkında

Yılmaz Hocaoğlu
B: 110
O: 1
C: 44
S: 380
T: 8.5.1990

Fuat Atalay: "Tutanakları getirin, inceleyin benim ülke bütünlüğüyle ilgili olarak, dokunulmazlığımın kaldırılmasıyla ilgili olarak, dokunulmazlığımın kaldırılmasıyla ilgili, önergeyle ilgisi olmayan bir değerlendirme yaptı. Sataşma var" diyor. Başkan zaptı getirtiyor. "Ülke bütünlüğü ve demokrasimiz için Meclis gündemini dolduran Sayın milletvekilinin seçim bölgesinde yaptığı ülke bütünlüğünü zedeleyici konuşmalarından dolayı dokunulmazlığının kaldırılması istenmektedir." şeklinde ifade zaptta mevcut. Zatı âlinize ait dokunulmazlığın kaldırılması istemine dair dosya Meclis Başkanlığınca gündeme alınmıştır.

584

Konuşmacı bir sataşmayı değil, Mecliste yürürlükte bulunan bir işlemi ifade etmiştir. Sataşmadan öz vereme.

Başkan sataşma olmadığı kanaatinde. Ama milletvekili direniyor. Oyluyor. Sataşma olduğu kabul edilmiyor. İtiraz oluyor. Usul tartışması açılıp oylanıyor. Başkanlığın tutumu usule aykırı bulunuyor.

Başkan; tarafsız yanımı tüm gücümle size göstermek istedim. Kürsü özgürlüğü vardır. Konuşma özgürlüğü vardır. Cevap verme özgürlüğü vardır. Bunu ilan ediyorum. Buyurun Sayın Bozkurt sataşma için söz veriyorum. .....gündeme geçiyoruz.

25- 10/89 esas numaralı Meclis araştırması önergesinin öngörüşmelerin Anayasa hükümleri muvacehesinde yapılmasına mahal ve imkan bulunup bulunmadığına ilişkin usul görüşmeleri	Yılmaz Hocaoğlu C: 50 S: 478 O: 1 B: 29 T: 6.11.1990

Cumhurbaşkanı ve efradı ailesinden bazı kişilerle ilgili olarak Meclis Başkanlığına sunmuş oldukları Meclis Araştırması Önergesi (mal varlıkları ile ilgili iddiaların gerçeklik derecesinin tespiti için).

Bunun bir Meclis araştırması Önergesi olamayacağı Anayasaya ve İçtüzüğe aykırı olduğu iddia ediliyor.

Oylamaya sunuluyor, görüşmeye yer olmadığı kabul edilmiştir, deniyor.

26- DYP ve SHP gruplarının müşterek önergeleriyle kabul edilen çalışma süresinin uzatılmasına dair kararın, görüşmelerin saat: 24.oo'dan sonraya ve İçtüzükle belirtilen çalışma günün dışında bir güne sarkması halinde de uygulanıp uygulanmayacağı hakkında	Yılmaz Hocaoğlu C: 10 S: 217 B: 71 O: 4 T: 30.4.1992

Başkan: 64 üncü maddeye göre usul müzakeresi arıyor, iki türlü de emsal bulunduğunu söylüyor. M. Kalemli, 24.oo'dan sonra devam edilmemesi gerektiğini ifade ediyor. Görüşmelerin devam edebileceğine dair bir tek örnek var. 6- 7 tane de aksi var.

Oylamaya başvurulmuş. Meclis çalışmak istiyor. 24.oo'da bitecek diye yorumlayamazsınız deniyor.

Şevket Kazan, "usul müzakeresi açtıktan sonra oylama yapılmalıydı. Her ne kadar 64 üncü madde Başkana takdir yetkisi tanıyorsa da, usul müzakeresi açmış olan bir Başkanın, burada böyle bir çoğunluk mevcutken, onu oylamadan Meclisten ayrılması mümkün değildi. Ancak arkadaşlarla konuştuk, ortak bir karar aldık. Başkana fiili tecavüz olduğundan müzakerenin

selametli yürümeyeceğine inandık. Protesto için Meclisten ayrılıyoruz." Kalemli, bu müracaat karşısında önergenin işlemden kaldırılmasını istiyorum diyor. 585

27- Genel Kurul görüşmelerini yönetmekle görevli olan Başkan vekiline, TBMM Başkanı tarafından işleme konulması istenilen bir tezkereyi gündeme almama ve işleme koymama gibi bir yetkisinin bulunup bulunmadığı hakkında	Yıldırım Avcı C: 10 S: 455 B: 74 O: 1 T: 7.5.1992

Kamer Genç tarafından kürsü arkasında fiilî tecavüze uğrayan Y. Hocaoğlu hakkında, İçtüzüğün 137 ve 139 uncu maddeleri uyarınca gündemi Başbakanlığın Genel Kurula sunuşları kısmında işleme konulması için Kürsü Başkanlığına tevdi edilen TBMM Başkanlığı tezkeresini, Yıldırım Avcı işleme koymuyor.

Başkan: Pek muhterem arkadaşlar, Sayın Kamer Genç'le Sayın Hocaoğlu arasında geçen mesele Başkanlık Divanımızda enine boyuna konuşulmuştur. Hadise üzücüdür. Tasvip edilecek bir yönü yoktur. Meclis Genel Kurulunun içinde cereyan etmemiştir.....Başkanlık Divanımız kendilerini kınama hususunda ittifaklı bir karar almıştır.....Şimdiye kadar ki bütün uygulamalarda hadise eğer Meclis Genel Kurulunda ve o oturumda cereyan etmişse çıkarma cezaları da Mecliste daima o gün verilmiştir. Aradan üç beş gün geçtikten sonra üç birleşim Meclisten çıkarma cezası verildiği, parlamentomuzda görülmemiştir.....Bu öneriyi gündeme almak niyetinde olmadığımı kendilerine söyledim. Tekerinin gündeme alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler, etmeyenler, kabul edilmemiştir. Başkan gündeme almıyor.

28- Şırnak Milletvekili Alınak'ın konuşmaları sırasında Hükümete ve TBMM'yi rencide edici bir cümlesine Başkanın müdahale etmesinin gerekip gerekmediği hakkında	Yıldırım Avcı C: 16 S: 243 O: 2 B: 95 T: 26.8.1992

Sayın Alınak konuşma sırasında "Genelkurmay Hükümeti" diye bir söz sarfediyor. Başkanın ses çıkarmaması üzerine itirazlar oluyor. Başkan "duymadım" diyor, zabıtlar getirtiliyor.

Başkanın ifadesi: Şimdi, elimize zabıtlar gelebildi. DYP-SHP Hükümeti ki Genelkurmay Hükümeti de demek mümkün ifadesi kullanılıyor.

Sayın Alınak, bütün Meclisin ve Divanın müştereken talebi vardır. Lütfen geliniz, bu sözünüzü tashih ediniz ve geri alınız diyor. Alınak uygulamada geri almak yoktur diyor.

586

Başkan, 93 milletvekilinin olağanüstü toplantı istemi üzerine Başkanlıkça yapılan çağrı uyarınca Güneydoğu bölgemizde cereyan eden olaylar ve gelişmeler konusundaki genel görüşme önergesini görüşmek için 27 Ağustos 1992 günü olağanüstü toplanmak üzere birleşimi kapatıyor.

29- Birleşimi yöneten Başkanvekilinin gündem dışı söz alan konuşmacılara ayrılan süreleri takibe ilişkin tutumu konusunda usul görüşmesi	Yılmaz Hocaoğlu C: 18 S: 414 B: 13 O: 2 T: 8.10.1992

Söz alanlar sürelere uymadan uzun konuşmalar yapmakta Başkan da ses çıkarmamaktadır.

Başkan: Değerli arkadaşlarım, tutanaklara geçmiş olan bu görüşmeler sonucunda eleştiri konusu yapılan hususlarda, Başkanlığın İçtüzüğe aykırı, teamüllere aykırı, keyfi ve siyasi bir usulsüzlük işletmediği anlaşılmış ve Başkanlığın tutumu hakkında müzakere tamamlanmıştır.

30- Gruplar adına yapılan konuşmalar sırasında Başkanlığın uyarısına rağmen söz isteminde bulunmayan siyasi parti grubunun, kişisel konuşmalardan sonra söz almasının mümkün olup olmayacağı hakkında	Yılmaz Hocaoğlu B: 25 O: 1 T: 11.11.1992

Başkanlık, İçtüzüğün 62 nci maddesindeki öncelik yorumunu vazı kanun, bu konuşmalarda düzenlemeyi yaparken, tabiatıyla grup sözcülerine öncelik tanınmasında lüzum ve fayda gördüğünü; ama, şahısları adına görüşmelere geçildikten sonra da geriye dönüşler yapılarak; bir grup söz istiyorsa, bir kere daha geriye dönerek, iki grup söz istiyorsa iki kere geriye dönerek, üç grup söz istiyorsa üç kere geriye dönerek ve "son söz milletvekilinindir." kuralı gereği, her grup konuştuktan sonra bir kere daha bir milletvekiline şahsı adına konuşma imkanı doğurarak yani önceliği, adeta sınırsızlığa, önceliksizliğe ve sonsuzluğa çevirerek bu sistemi, bu disiplini allak bullak eder. Emsal ve bugüne kadar diğer değerli Başkanvekili arkadaşlarım bugüne kadar aksine bir uygulama yapmamışlardır. Oylamaya sunuyorum. Başkanlığın uygulaması usule uygun görülmüştür.

31- Görüşmesi yarım kalan kanun hükmünde kararnamenin müzakeresi tamamlanmadan gündemin diğer maddelerine geçilip geçilmeyeceği hakkında	Yıldırım Avcı B: 28 O: 1 T: 18.11.1992

587

Başkan: Sayın Yusuf Bozkurt Özal ve arkadaşlarının bir müracaatları var. Daha önceki birleşimde "gündemin birinci sırasında bulunan kanun hükmünde kararnamenin görüşülmesi tamamlanmadan 'komisyon gelmese bile' diğer gündem maddelerine geçilmesi, Anayasamıza ve dolayısıyla Meclis İçtüzüğüne aykırıdır." iddiaları vardır. Bunun bir usul tartışması açılarak oya sunulması istenmektedir. Böyle bir uygulama şimdiye kadar baki olmamıştır. Bu tüzük kabul edileliden ve hatta Meclis kurulalıdan beri uygulamalarımız bu istikamettedir. Geçen dört senede de böyle olmuştur. Sayın Özal'ın bulunduğu devrede de böyle olmuştur. Başkanlık hiçbir zaman bir Komisyona burada bulunmaya mecbur edemez. Komisyon bulunmadığı takdirde, ondan sonraki işler yapılamaz duruma geleceğinden, bu uygulamanın, bu teklifin tatbik sahası bulmasına imkan yoktur. Sayın Özal onun için geçiyorum.

32- TBMM Genel Kurul salonunda görüşmeleri tespit maksadıyla TRT dışında özel bir kameranın bulundurulup, bulundurulamayacağı hakkında

Yasin Hatipoğlu
B: 62
O: 1
C: 28
S: 325
T: 2.2.1993

Gürkan ve Müftüoğlu önerge ile TRT kamerasının dışında bir başka kameranın salonda bulunmamasını talep eder.

Başkan: "TRT dışında bir başka kameranın bulunmayacağına dair bir kural, bir uygulama, bir karar mevcut değildir. Meclis müzakerelerinde aslolan aleniyettir, şeffaflıktır.

İçtüzük 143 kimlerin Meclise girebileceğini düzenler.

Başkan: "Konu vuzuha ermiştir. Bu konuda Başkanlık Divanından Genel Kurula öneri getirme yolu her zaman açıktır. Geçmişteki uygulamaları, TBMM'nin ana işlevini ve temel esprisini nazarı itibara alarak, usulünde uygulamamda hata olmadığını ifade ediyorum." Oylama yapın diye itirazlar oluyor. Başkan oylama yaptırmıyor. Kameraman ara verildikten sonra milletvekili vasıtasıyla izin isteyerek çıkmış.

33- Komisyona geri verilen bir kanun tasarı ve teklifinin Komisyonda yeniden görüşülmesi sırasında, geri verilmeden önce verilen önergelerin Komisyonda görüşülme durumu hakkında.

Yılmaz Hocaoğlu
B. 82
O: 3
C: 32
T: 17.3.1993

Görüşülmekte olan bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu raporunun komisyona geri çekilmesinden önce verilen önergelerin dikkate alınmadığı görülmüştür. Bu davranışın Meclis çalışma usulleri ile bağdaştırılmadığı öne sürülerek, görüşmelere geçilmeden önce bu konuda

588

usul müzakeresi açılıyor. Tasarı 80 madde. 2 madde görüşüldükten sonra önergedeki bu liste komisyona geri çekilmiş. Bu önergeler ilgili komisyonda öncelikle görüşülerek tasarının tüm maddeleri 10'a indirilmiş. Daha önce Genel Kurulda ilgili maddeler hakkında verilen önergelerin hitap ettiği maddeler tasarı komisyona çekildikten sonra tamamen ortadan kalkmış oldu. Bu nedenle önergeler işleme konmamıştır. İkinci husus Genel Kurul, komisyon metnini kabul ettiği takdirde işleme konmadı şeklinde iddia edilen önergelerde reddedilmiş olacaktır. Bir diğer husus; bu usul tartışması hakkında Genel Kurul karar verecektir.

Başkan oylama yapmıyor.

Başkan: Genel Kurulda verilmiş değişiklik önergeleriyle birlikte Komisyona geri gönderilmiş bulunan tasarı üzerindeki ve Komisyon tarafından düzenlenmiş son rapor hakkındaki lehte ve aleyhte usul müzakereleri tamamlanmıştır.

34- Komisyona geri verilen bir kanun tasarı veya teklifinin komisyonda yeniden görüşülmesi sırasında, geri verilmeden önce verilen önergelerin komisyonda görüşülme durumu hakkında

Yılmaz Hocaoğlu
B: 82
O: 3
T: 17.3.1993

Tasarının Komisyona geri çekilmesinden önce verilen önergelerin dikkate alınmadığı sebebiyle usul müzakeresi açılması önergesi verilmiş.

Genel kurulda verilmemiş, Komisyon toplantısında verilmiş bir önergeyle, İçtüzüğün yerine getirilmesi gereken, riayeti mecburi hükmü ortadan kaldırılamaz. İçtüzüğe Komisyonda, Genel Kurulda uymaya mecburdur. İçtüzük komsiyon, geri alınan tasarıyla birlikte, verilmiş.

Genel Kurulda verilmiş önergeleri görüşür, ona göre, eski metni kabul eder veya yeni metin hazırlar. (İçtüzük 83)

35- Bir hususun oya sunulmasının, bazı üyelerce açıkça işitilmemiş olmasının, o hususun yeniden oylanmasını gerektirip gerektirmeyeceği hakkında.

Yıldırım Avcı
B: 78
O: 2
C:31
S:427
T:9.3.1993

Başkan: Oylama usulüne uygun yapılmıştır. İçimizden konuşulmamıştır. İçimizden konuşsaydık bu husus zabıtlara geçmezdi. Geçen tespit edilemez. Oylama zabıtlara geçmiştir.

36- Anayasa, kanunlar ve İçtüzüğün, açık oylama yapılmasının zaruri kıldığı konular da istem üzerine açık oylama yapılan bir konu hakkında gizli oylama isteminde bulunup bulunmayacağı hakkında

Yılmaz Hocaoğlu
C: 32
S: 260
B: 117

589

O: 1
T: 24.6.1993

Ülkemizde konuşlandırılan çok uluslu gücün görev süresinin uzatılmasına ve bu konuyla ilgili bütün kararları almaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınmasına izin verilmesine ilişkin Başbakanlık Tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra tezkere ile ilgili bir önerge veriliyor...Altı ay olarak belirtilen sürenin bir ay olarak değiştirilmesi isteniyor.

Başkan: Bugüne kadar yapılmış bulunan uygulamalar doğrultusunda önergeyi görüşmesiz oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler, etmeyenler. Kabul edilmemiştir. Çekiç Güç konusundaki oylamanın gizli oyla yapılması istenmektedir. Birleşik Toplantı İçtüzüğünün 26 inci maddesinde de daha önce Çekiç Güç'le ilgili Meclis müzakereleri esnasında müteaddit uygulama, oylamanın açık oylama şeklinde yapılması önerisi kabul görerek açık oylama ile karara bağlanmış bulunması muvacehesinde İçtüzük gereği açık oylama yapılan hallerde gizli oylama yapılamayacağı hükmüne uyarak bu önergeyi işleme koymuyorum.

37- Bir Kanun tasarısı veya teklifinin bir maddesi için yapılan açık oylamanın yoklama yerine geçip geçmeyeceği ve Başkanın, yoklama yapıp yapmamakta takdir hakkının bulunup bulunmadığı hakkında

Kamer Genç
C: 49
S: 210
B: 51
O: 4
T: 21.12.1993

Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı görüşülürken önergeler veriliyor, önergeler bitiyor, bu sırada yoklama isteniyor, Başkan yoklama talebini kabul etmiyor, açık oylama yapılıyor. Başkan, açık oylama yoklama hükmündedir diyor ve yoklama yapmıyor.

Başkan: Başkanın gerekli görmesi halinde açık oylama oturumun sonuna veya haftanın belli gününe bırakılabilir. Bu İçtüzük hükmüdür. Başkanın yoklama yapıp yapmamakta takdir hakkı var mıdır, yok mudur. Yolundaki tutumum hakkında usul müzakeresi açtım diyor, oylayacağım. Kabul edenler, etmeyenler. Kabul edilmiştir. (Yaşar Topçu Başkanı haklı buluyor, açık oylama teklifi kabul edildikten sonra, üyeler yoklama isteme hakkına haiz değildir, diyor.)

38- Anayasa'da, kanunlarda ve içtüzükte açık veya gizli oylama yapılmasının zorunlu olduğu belirtilmeyen hususlarda da, 15 üyenin yazılı istemde bulunması halinde açık oya başvurmanın mecburi olup olmadığı hakkında

Kamer Genç
C: 50
S: 460
B: 58
O: 4
T: 28.12.1993

Ülkemizde konuşlandırılan çokuluslu Güç'ün görev süresinin 31 Aralık 93 tarihinden itibaren 6 ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerindeki müzakereler devam ederken usul tartışması açılıyor.

Başkan: .....bir konunun açık oylamaya tabi olabilmesi için ya Anayasa'da ya Kanunda ya da İçtüzükte hüküm olması lazım, hukukçu olan arkadaşlar bunu bilir. Olmadığına göre yine bu 116 nci maddenin ikinci fıkrasına göre işaret oyuyla yapılması lazım.

Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler, etmeyenler. Tutumum kabul edilmiştir. Tezkereyi ayrıca açık oya sunacağım.

39- Genel Kurulda toplantıda yeter sayısı bulunmasına rağmen bir konuda karar yeter sayısı oluşmaması halinde gündemin diğer maddelerinin görüşmelerine devam edilip edilemeyeceği hakkında

Kamer Genç
B: 68
O: 1
C: 52
S: 191
T: 8.2.1994

(Doğrudan gündeme alınma konusunda önerge verilmesi sırasında.)
Başkan, gündemin diğer maddelerine geçmesi lazım diyor. Ancak tartışmalar sonunda; Başkan; usul tartışması, açıyorum diyor. İçtüzükte açık bir durum var. Bunu karara bağlayalım. Yüce Genel Kurul karara bağlasın. Toplantı yetersayısı olmasına rağmen bir konuda karar yetersayısı bulunmuyorsa, Meclisi tatil edelim diyorsanız, hay hay.

Başkan: Değerli arkadaşlar, aslında tabii, bunun, bugüne kadar yaptığımız uygulamaların tersine bir uygulama olduğunu biliyorum; ancak, İçtüzükte ve Anayasada, bu konuda Meclisin tatil edileceğine dair bir hüküm de yok ve sayın konuşmacılar, özellikle aleyhte konuşan arkadaşlar da benim uygulamamın yanlış olduğu konusunda ne İçtüzükte ne de Anayasada bir hüküm gösteremediler.

Ama, ben de, bu kadar önemli bir uygulamayı tek başıma başlatmak da istemiyorum; konuyu Başkanlık Divanına götürmeyi düşünüyorum. Bu itibarla, bugün eski uygulamamıza devam edeyim diyorum. Karar yeter sayısı olmadığı için 10 dakika ara vereceğim ve ayrıca da bu konuyu Başkanlık Divanına götürüp, ya İçtüzüğü bu Meclisi çalıştırır şekilde yorumlayalım ve yahut da çalıştırmaz şekilde yorumlayalım diye düşünüyorum.

Bu itibarla birleşime 10 dakika ara veriyorum.

40- İzmir Milletvekili Işın Çelebi'nin milletvekilliğinden istifasının Genel Kurulca onaylanmasının gerekip gerekmediği hakkında

Yasin Hatipoğlu
C: 56
S: 231
B: 84
O: 1-2
T: 31.3.1994

İzmir milletvekili Işın Çelebi'nin milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince TBMM üyeliğinin düşmesinin açık oylaması sırasında Oltan Sungurlu usul müzakeresi açılmasını istiyor.

Başkan: Sayın Çelebi Belediye Başkanı adayı sıfatıyla istifa dilekçesi vermiştir ama İzmir'de henüz belediye seçimleri neticeleri belli değildir. İstifa dilekçesini işleme koyamıyorum, kaldı ki Sayın Çelebi Belediye Başkanlığını kazanmış bile olsa istifanın oylanması mümkün olmazdı. Zira istifa kurulun iradesine bağlı olmamalıdır, deniyor. Başkan, Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ile de istişare sonunda Başkanlığın kanaatı seçime dayalı bir istifadır.....Bu konunun ileri bir tarihte görüşülmesi hususunun iyi ve isabetli olacağı kanaatını taşıyorum. Ancak bu kanaatımın teyidini Genel Kuruldan alacağım yanı istenilen oylamayı yapacağım. Genel Kurul ileri bir tarihe kalmasın derse bugün oylayacağım ama ileri bir tarihe kalsın derse, oylama işlemi ileri bir tarihe kalacaktır.

Sayın Milletvekilleri, zabıtlara geçen bütün Başkanlık beyanlarına rağmen milletvekilliğinin düşürülmesine dair oylamanın ileri bir tarihte yapılması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler, etmeyenler. Kabul edilmiştir. Bugün oylanacaktır.

41- Bir Meclis Soruşturması önergesindeki imza sayısının 45'in altına düşmesi halinde önergenin otomatikman düşmüş sayılıp sayılmayacağı hakkında

Kamer Genç
O: 2
B: 104
T: 17.5.1994

Başkan usul tartışması açıyorum diyor.

Başkan: Bu kadar ciddi bir işte, veren insanlar bu imzalarını sonradan geri çekiyorlarsa demek ki bunun ciddiyetine inanmamışlar; bunun günahı bende değil.

Şimdi, ben önergeyi işleme koymamazlık yapmıyorum. İşte, usul tartışması açtım; ama Anayasanın 100 üncü maddesi "soruşturma önergeleri 45 imza ile verilir" diyor; ama, bu önergede imzası olan 48 milletvekilinden 10 tanesi imzasını geri çekmiş. Şimdi, bu durum burada fark edilmiş, dolayısıyla soruşturma talebi düşmüştür.

Bu konuda Genel Kurulun oyuna başvuracağım.

Tutumumun doğru olduğunu kabul edenler..... kabul etmeyenler.....Benim tutumumun doğru olduğu kabul edilmiştir.

42- TBMM Başkanlık Divanının, Ankara Milletvekili İ. Melih Gökçek'in isminin ad defterinden silinmesinin Genel Kurulun bilgisine sunulmasına ilişkin kararına rağmen üyeliğinin düşmesi için oylama yapılmasının gerekip gerekmediği hakkında

Mustafa Kalemli
B: 4
O: 1
C: 65
S: 317

T: 8.9.1994

Başkanlık Divanı Melih Gökçek'in Belediye Başkanlığı görevine başlamakla 3959 sayılı yasa uyarınca milletvekilliği görevinin sona ereceğine ve TBMM'ye oya başvurulmadan yapılacak bir sunuşla son ve sonuçlandırılacağına karar vermiştir.

İtiraz: TBMM Başkanlık Divanının milletvekilleri hakkında hangi hallerde ne gibi işlem yapacağı İçtüzükte belirtilmiştir. Kararın İçtüzükte yeri yoktur. Ayrıca Anayasanın 84 ncü madde hangi hallerde ve ne şekilde üyeliğin düşeceği açıkça belirtilmiş ve milletvekilliği ile bağdaşmayan görev kabul eden milletvekilinin görevinin Meclisin alacağı salt çoğunluk kararı ile sona ereceği açıklanmıştır. 3959 sayılı yasanın 17 nci maddesinin belediye başkanlığını kazanan kişinin 15 gün içinde tescil hakkını kullanacağı yolundaki hükmü esas olarak Anayasanın 84 üncü maddesine yok sayılması o ve TBMM'ce istifanın usulü devresinde kabulü zordur.

Şevket Kazan:

Başkanlık Divanının okuduğu Melih Gökçek'in milletvekilinin düştüğü konusundaki kararı isabetli bir karardı diyor.

Başkan: 64 üncü madde ile ilgili olarak yapılan görüşmeler tamamlanmıştır.

Sunuşlar devam ediyor.

43- Anayasa maddelerinin gizli oylama yöntemi hakkında

Yasin Hatipoğlu
B: 123
O: 2
T: 14.6.1995
S: 400-402

Başkan: Bizim öteden beri uygulamamız ki en son 1993 senesinde yaptığımız Anayasa değişikliğinde uyguladık şöyle: Başkanlık kürsüsünün önündeki hatip kürsüsünün içerden alt tarafına iki ayrı kutu koyacağız. Her sayın üye, komisyon sıralarında oturan iki sayın Divan üyesinin birinden, üç ayrı renkte yuvarlak pul alacak. Diğer Sayın Divan Üyemiz, pul verilen Sayın üyenin isminin karşısına işarette bulunacak. Pulları alan sayın üye hatip kürsüsünün önüne gelip, kullanmak istediği renkteki pulu oy kutusuna, kullanmak istemediği, kullanmadığı iki puluda diğer kutuya atmak suretiyle oyunu kullanmış olacak. Gizliliği engelleyen bir hal yoktur.

Vehbi Dinçerler oyların zarfla atılmasını istemiş. (pulun zarfa konularak) Sayın Dinçerlerin oylama biçimiyle ilgili teklifini oylarınıza sunuyorum. Kabul edilmiştir.

44- Üzerinde görüşmeler tamamlanmış bir maddeyi komisyonun önergelerle birlikte geri alıp, redakte

Yasin Hatipoğlu
B: 124

593

ederek geri getirmesi halinde, metnin yeni bir madde kabul edilerek tekrar görüşmeye tabi tutulup tutulmayacağı

O: 4
T: 15.6.1995
S: 37, 41

Konuşanlar İçtüzüğün 83 üncü maddesinde "Bir Kanunun bir maddesinde birçok önerge verilmiş ve madde değişiklik önergeleriyle birlikte Komisyona geri alınmışsa Komisyon önergeleri görüştükten sonra eski metni kabul edebilir veya yeni bir metin hazırlayabilir. Önerge sahipleri Komisyon toplantılarına katıldıkları takdirde beş dakikayı geçmemek üzere konuşabilirler. Komisyon kabul ettiği metnin önergelerden önce ve açık oyla oylanmasını üye tam sayısının salt çoğunluğuyla isterse, Genel Kurulda, önergelerden önce Komisyon metni oylanır. Bu metin Genel Kurulun üye tamsayısının salt çoğunluğuyla kabul edilirse önergeler reddedilmiş ve madde kabul edilmiş sayılır. Açık oylamadan önce önerge sahiplerinin beş dakikayı geçmemek üzere konuşma hakları vardır. Bu maddede birçok önerge verilmiş, madde burada müzakere edilmiş, Komisyon düşüncelerini söylemiş, milletvekilleri düşüncelerini söylemiş, yeni verilen önergeler ışığında da yeni bir metin getirilmiş, böyle bir tekrar tekrar müzakere sistemi getirirseniz TBMM'de bir şeyin sonucunu almak mümkün olmaz.

Başkan ise: (Komisyon metni geri çeker bir tek cümlesini bırakır; otuz cümlesini yeniden düzenler ve bu kararı bugünkü usul tartışması neticesinde alınan kararı mesnet sayarak tartışmadan kaçırabilir. Başkanlığın görüşü budur.) Oylamaya sunuyorum. Başkanlığın görüşü kabul edilmemiştir. Yeni bir madde telakki edilmeyecek, madde üzerinde müzakere açılmayacak, ama onun dışındaki prosedür yerine getirilecektir.

45- Anayasa değişiklik teklifinin ikinci görüşmelerinde Komisyonca maddelerin ikinci kez geri çekilip çekilmeyeceği hakkında

Kamer Genç
B: 134
O: 3
T: 5.7.1995
S: 559

Başkan: İkinci madde üzerinde yapılan oylamalar sona erdiğinde Komisyon tezkereyle 10 maddesini geri almıştır. 89 uncu maddeye göre Komisyon maddeleri bir defa geri isteyebilir, ama Anayasa müzakereleri özel bir statüye tabi. Her Kanun iki defa müzakereye tabi değil; yalnız Anayasa maddeleri iki defa müzakereye tabi iki defa müzakereye tabi olduğuna göre Komisyonda ikinci ....iki defa müzakere edildiği için, yani bu konu daha önceki uygulamalarda da böyle yapılmış. Nitekim 1971 yılında Anayasa müzakerelerinde önergeler verilmiş, müzakerelerin ikinci turunda Komisyon maddeyi önergelerle beraber geri almıştır.

46- Seçim tarihi ayrı bir kanunla daha evvel belirlenmiş olmasına rağmen, aynı konuda Meclis kararı alınması yönündeki Anayasa Komisyonu Raporunun görüşülüp görüşülmeyeceği hakkında

Mustafa Kalemli
C: 95
S: 161
B: 16
O: 1
T: 27.10.1995

594

Üç siyasi parti grubu 17.10.1995 tarihinde Meclise takdim ettikleri Seçimlerin Öne Alınması konusunda önerge veriyorlar. Meclis'in karar almak suretiyle 24 Aralıkta seçime gitmesini öneriyorlar. (İçtüzük 98'e göre) Bu öneriler Anayasa Komisyonunda görüşülmüş, karara bağlanmış. Genel Kurula gelmesi, bunun görüşülmesi gerekiyor. Danışma Kurulu 48 saati geçmeden gündeme alınmasını öneriyor. Genel Kurulda oylamayla kabul ediliyor. Başkan görüşmeyi açıyor, söz isteyen olup olmadığını soruyor. Bunun için itirazlar başlıyor. Daha önce kanunla çıkmış bir karar varken, kanun niteliğinde olmayan bir Meclis kararı ile teyit edilmek isteniyor. Seyfi Oktay bunu gündeme alıp, görüştürmek usule aykırıdır, diyor. Karara bağlanmış konuda tekrar görüşme açıyorsunuz, usul tartışması istiyoruz diyor. Vehbi Dinçerler de usul tartışması istiyor. İkinci kere kara almaya hacet yoktur deniyor. (Anayasa Mahkemesinin seçim kanununu iptal etmesi halinde karar göre seçime gitmek istiyorlar. Bunun için bu kararı çıkartmak istiyorlar.)

Başkan: Anayasa Komisyonunun raporunu görüşmeye açtık, yapılan işin doğru olup olmadığını soruyor. Kabul edenler, etmeyenler. Kabul edilmiştir.

47- Bir Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, konunun yargı organına intikal etmiş bulunması nedeniyle yapılıp yapılmayacağı hakkında

Yasin Hatipoğlu

B: 52
O: 1
C: 5
S: 437
T: 15.5.1996
20. Dönem

Mercümek olayı ile ilgili araştırma önerge veriliyor.

Şevket Kazan İçtüzük 64 üncü maddeye göre söz talep ediyor.

Usul tartışması açılmasını istiyor.

"İş şu anda yargıdadır, yargılanmaktadır. Yargıtay kararı bozmuş, yargılamaya devam edilecektir. Anayasanın 138 inci maddesi bu görüşmeyi yapmamıza engel teşkil eder."
Başkan: Başkanlık görüşebileceği kanaatındedir. Başkanlığın tutumunda bir aykırılık yoktur. Sayın Kazan İçtüzüğün 64 üncü maddesine göre tavrınız yanlıştır, diyor, Usul tartışması açıyor. Anayasanın 69 üncü maddesi, 138 inci maddesi Meclis Araştırması yapılmasına engel değildir. Bu araştırmanın yapılması hem olayın Anayasa Mahkemesinin hesap incelemesi kapsamı dışında kalan yönleriyle hem ceza yargısının kapsamı dışında kalan yönleriyle aydınlığa kavuşması hem de Refah Partisinin kamu vicdanında aklanması bakımından yararlı olacaktır. Bu bakımdan araştırmanın yapılmasına hukuki bir engel bulunmamaktadır.
Sayın Milletvekilleri, yüce kurul 7.5.1996 tarihinde 48 inci birleşiminde .....meclis araştırmasının bugün görüşülmesine dair karar vermiştir. Usul tartışmasındaki görüşlerden şuna ya da buna ..... katılıyor olması ya da olmaması Başkanlık için çok önemli değildir. Başkanlar arzu etmiyor olsalar bile hukuk ne arzu ediyorsa onu uygulamak zorundadır.

595

Açtığım Usul tartışmasında Başkanlığımızın başta izhar ettiği kanaatte değişiklik olmamıştır. Çünkü Genel Kurul daha önce bir karar vermiştir.

48- İçtüzük değişikliğinden sonra sözlü soruların görüşülmesinde uygulanacak usule ilişkin Başkanlık açıklaması

Kamer Genç
B: 57
O: 1
C: 6
S: 205
T: 4.6.1996
20. dönem

Başkan, İçtüzüğün 98 nci maddesinin sondan ikinci fıkrasında diyor ki: Hükümet adına cevap vermek için söz alan Bakan; gündemde bulunan sözlü soru önergelerinden birden fazlasını sıra gözetmeden cevaplayabilir. Bu hakkını kullanmak istiyor Bakan önceden birleşimi yöneten Başkana istediğini bildirir. Başkan bu isteği birleşimi açtıktan sonra derhal Genel Kurula duyurur. Konuları aynı olan sözlü sorular birleştirilerek cevaplandırılabilir.

İçtüzüğün bu hükmünü şu şekilde yorumlarsak daha sağlıklı olur: Sözlü soruların cevaplandırılmasına geçildikten sonra Bakan bu isteğini belirtsin ve Başkan'da o sırada Genel Kurula arz etsin. Aksi takdirde, Başkanın daha birleşimi açar açmaz, gündem dışı konuşmalara geçmeden, gündemin son sıralarındaki bir konuyu açması çalışma düzenini bozar. Ben bu konuyu bu şekilde uygulamak istiyorum.....Sözlü sorular bitti.

Benim uygulamam bu şekilde olacaktır. "Sözlü Sorular" bölümüne geçildikten sonra, birden fazla soruyu cevaplandırmak isteyen bakan, Başkanlık kürsüsünde bulunan Başkanvekiline isteğini bildirir; o sırada da, birleşimi yöneten Başkan, bu konuyu, Genel Kurulun bilgisine arz eder.

49- İçtüzüğün 87 nci maddesine göre, verilen değişiklik önergeleriyle ilgili daha evvelce yapılan uygulamalara devam edilip edilmeyeceği hakkında

Kamer Genç
B: 85
C: 9
S: 221
O: 1
T: 31.7.1996

Şimdi, bugüne kadar yapılan uygulamada yani, benden önce bir arkadaşımızın yaptığı uygulamada, evvela önerge okunmuş-yalnız metin okunmuş, gerekçe okunmamış-arkasından, Hükümete sorulmuş, Hükümet veya komisyon katılma yönünde fikir beyan ederse, önerge sahibine konuşma hakkı doğmuyor. Bu sırada, önerge sahibi konuşacak veyahut da önergenin gerekçesi okunacak; bence ters birşey. Benim şahsı anlayışıma göre, evvela, önerge, gerekçesi ile birlikte okunmalıdır. Ondan sonra, Hükümete ve komisyona sorulmalıdır. Eğer, komisyon

ve Hükümetten herhangi birisi bu önergeye katılırsa, önerge sahibinin konuşma hakkı doğmamalıdır.

Evet, bu konuda usul tartışması açmak istiyorum; yani, usul tartışmasını şu konuda açmak istiyorum arkadaşlar: Şimdi, önergenin gerekçeli verilmesi zaten İçtüzük hükmüdür. Önerge, önce okunurken, gerekçe ve metin de okunmalıdır; ancak, önergeyi veren milletvekili arkadaşımızı, gerekçenin okunmasını istemezse, o zaman, önergenin gerekçesi okunmaz ve arkasından, hükümet veya komisyon, bu önergeye katılırsa, önerge sahibinin söz hakkı da doğmaz; ama, önergeye, hükümet ve komisyonun katılmamasına rağmen, eğer, milletvekili arkadaş "ben konuşmak istemiyorum, benim gerekçem zaten yazılıdır" derse, bu halde de kendisine söz verilmez.

Ben, İçtüzüğün bu maddesini böyle anlıyorum.

Bu konuda bir görüşme açmak istiyorum efendim.

Başkan: Evet bu uygulama kabul edilmemiştir, yani önerge burada gerekçesi ile birlikte okunarak bu duruma göre; arkasından işleme konulduğu zaman gerekçesi okunacak mı okunmayacak mı diye sorulacak.

50- Başkanın Genel Kurulu Yönetme Uslübu hakkında

Yasin Hatipoğlu
B: 16
O: 3
C: 13
S: 442
T: 12.11.1996
20. Dönem

(Yasa dışı örgütlerin Devletle olan bağlantıları ve Susurlukta meydana gelen kaza olayının ve arkasındaki ilişkilerin aydınlığa kavuşturulması amacıyla Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergenin öngörüşmesi sırasında.)

Baykal: Sayın Başkan bulunduğu makamın gerektirdiği özen, sorumluluk ve dikkat içinde olmayı bir kenara bırakarak özel ilişkilerinde belki anlayışla karşılanabilecek olan bir üslubu bir şakalaşma, sohbet uslübünü istediği anda istediği kişiyle Başkanlık makamına doğrudan espiriye dayalı temas kurarak bir iletişim kurduğunu ifade ediyor. Ayrıca CHP grubu adına yaptığı konuşmada Adalet Bakanına bir sataşma olmadığı halde bir olup bittiyle kürsüye davet ederek usulü ciddi şekilde ihlal etmiş bulunmaktadır.

Başkan: Sayın Milletvekilleri, usulle ilgili görüşmeler tamamlanmıştır. Başkanlığın tutumunu izlemiştiniz. Başkanlık olarak tutumumuzun ne olduğunu ifade etmiştim. Sayın Baykal'ın aleyhte yaptığı konuşmayı dinledik. Sayın Kapusuz, lehte beyanda bulundular. Başkanlığın tutumunun 69 uncu maddeye uygun olduğu yolundaki kanaatimizde değişiklik olmamıştır.

51- Açık oylama sonucunda oluşan ihtilaf ve yanlışlığın o birleşim içerisinde anlaşıldığı takdirde yapılacak uygulamaya ilişkin usul tartışması

Yasin Hatipoğlu
B: 53
O: 1

C: 20
S: 8
T: 30.1.1997

597

Genel Kurulun 28.1.1997 günlü birleşimde, 9/10 esas numaralı Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergenin açık oylaması sonucuna yapılan itirazları Başkanlık Divanında görüşülmüş. Öncelikle bir inceleme yapılması için bir heyet oluşturulmuş ve Başkanlık Divanı, inceleme sonucuna göre kararlaştıracağı önerisini Genel Kurulun onayına sunacaktır.

Başkan: Sayın Milletvekilleri, bugün, usul tartışmasına vesile sayılan belge, sadece bilgiye sunuş belgesidir, bir işlem değildir; Başkanlık Divanı, aldığı kararla, bu iddiaları kısa bir süre içerisinde inceleyecek. Muhtemeldir ki, bu iddiaların bir kısmı varit veya vaki görülecek, dolayısıyla, yeniden sıhhatli katılım tespit edilecek; buna göre karar yetersayısı yeniden oluşacak ve belki de reddedilmiş olacak ya da kabul edilmiş olacak; bilemiyoruz. Yani Genel Kurulun bir karara bağlaması gereken, Divanın, bir kararı yok, yaptığı işleri Yüce Kurula bilgi olarak sunma tavrı vardır; bu, bilgiye sunuştur. Bütün bu usul tartışmalarından sonra -ki, Başkanınız görüşünü ta başında açıkladı, Divanda da açıkladı- benim görüşümde herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Teşekkür ediyorum.

İtiraz ediliyor. Belirtilen oylamada ihtilaf ve yanlışlık birleşim içerisinde meydana gelmiştir ve bu yanlışlığın olduğu o günkü birleşimde grup başkanvekilleri tarafından Başkanlığınıza arz edilmiştir. Eğer birleşimden sonra yanlışlığın yapıldığı anlaşılsaydı bu konuda karar vermeye ve bu konuyu irdelemeye Başkanlık Divanı yetkili oldurdu.